

OBSAH

CESTOVNÝ RUCH UMR

Prírodný potenciál cestovného ruchu UMR
Cestovný ruch spojený s pobytom pri vode
Vidiecky cestovný ruch a pobyt vo vidieckej krajine
Kúpeľný a zdravotný cestovný ruch

Predpokladaný vývoj pozície na trhu a konkurencieschopnosť

Uplatnenie integrovaných prístupov v politike cestovného ruchu v UMR

Špecifiká cestovného ruchu v UMR Žilina

Horská turistika
Poznávací turizmus - historické dedičstvo
Pobyt/rekreácia pri vode, vrátane termálnej
Letný pobyt/rekreácia v lesnom/horskom prostredí
Zimný pobyt/rekreácia v horách
Vidiecky turizmus
Iné atraktivity
Inštitucionálna podpora cestovného ruchu

Zhrnutie problémov a pozitív

CESTOVNÝ RUCH UMR

Celé územie má veľký a rôznorodý prírodný potenciál, umožňujúci všetky hlavné druhy rekreačných činností a turistických záujmov v rámci letnej ako aj zimnej sezóny. Jeho hodnotu zvyšuje aj to, že má vlastné aktívne zdroje rekreačnej návštevnosti z mesta Žilina a ostatných samospráv UMR. Región UMR je dobre dopravné prístupný aj z väčších mestských centier mimo kraja, resp. krajského mesta Žilina, ďalej hlavne z Liptovského Mikuláša, Ružomberka, ale aj hlavného mesta Trenčín a Bratislavy. Cez územie prechádzajú významné celoštátne a medzinárodné turistické trasy, predovšetkým cesta D1 spájajúca Bratislavu s mestom Žilina a následne s prepojením na Ukrajinu. Dôležité je prepojenie na Českú a Poľskú republiku.

V severnej časti kraja pokrytej prevažne horstvami bude možné rozvíjať horský turizmus, vrcholové lyžiarske športy, horskú turistiku a s tým spojený horský vidiecky turizmus. V južnej časti územia charakteristickej kotlinami bude možné rozvíjať turizmus pri vode a termálnych kúpaliskách (mimo územia UMR - Rajecké Teplice), vodné športy na rieke Váh a vodných dielach **Žilina, Horný Hričov**, cestnú mototuristiku a cykloturistiku a s tým spojený podhorský vidiecky turizmus - **Malá Fatra, Strážovské Vrchy, Kysuce**. V celom území môže byť významne zastúpený kúpeľný, liečebný a relaxačný turizmus, poznávací, kultúrny (**Žilina, Horný Hričov**, atď.) a zábavný turizmus (**Žilina**). Rekreačné a turistické danosti umožňujú predpokladať, že aj v dlhodobom výhľade bude možné pokryť celý rozsah nárokov na oddych a zotavenie domácich obyvateľov a že podstatná jeho časť bude ponuková pre domáci a zahraničný cestovný ruch. Využitelnosť prírodných a civilizačných daností bude regionálne dosť rozdielna. Rozvoj budú limitovať predovšetkým faktory ochrany prírody (NATURA 2000), vodných a iných prírodných zdrojov, úroveň vybavenosti a technickej pripravenosti územia.

Potenciál významných horstiev (**Malá Fatra, Strážovské Vrchy**) je potrebné vnímať s ohľadom na udržateľný rozvoj v kontexte ochrany vzácných prírodných zdrojov. Vhodné možnosti pre rozvoj cestovného ruchu (primárnej aj sekundárnej ponuky) majú okrajové časti horstva, mimo hraníc chránených území s mimoriadne veľkým a pomerne kvalitným potenciálom vidieckych sídiel (s limitmi a obmedzeniami) a **mesto Žilina** v území UMR s ich rekreačným zázemím.

Za rozhodujúce aktivity cestovného ruchu podľa jeho ťažiskových foriem je v území UMR a jeho blízkom okolí treba považovať hlavne:

Rozhodujúce aktivity cestovného ruchu podľa jeho ťažiskových foriem			
Ťažisková forma cestovného ruchu	Aktivity cestovného ruchu viazané prevažne na		
	Prírodný potenciál	Kultúrno-historický potenciál	Spoločenský potenciál
horský cestovný ruch	zimné lyžiarske športy, pešia a lyžiarska turistika, pobyt v horskom prostredí, návšteva prírodných výtvorov, extrémne športy, špecifické záľuby	geo-turistika, montánna turistika, enviroturistika	športové podujatia, divácke atrakcie, zábavné aktivity, kongresové podujatia
cestovný ruch spojený pobytom pri vode	letné kúpanie, pobyty a kúpanie s využitím termálnych zdrojov, pobyt pri vode, vodná turistika, splavovanie, rybolov	návšteva krytých plavární, návšteva aquaparkov, vodné športy, splavovanie, agroturistika	športové podujatia, divácke atrakcie, zábavné aktivity, spoločenské akcie, regionálne špeciality
vidiecky cestovný ruch	pobyt v agrárnej krajine, cykloturistika, letná a zimná turistika, bežecké lyžovanie, zjazdové lyžovanie, poľovníctvo	poznávanie historických pamiatok, poznávanie folklóru, ekoturistika, jazdectvo	zábavné aktivity, spoločenské akcie, remeselná výroba, miestne trhy
kúpeľný a zdravotný cestovný ruch	speleoterapia	pobyt v kúpeľoch, balneoterapia, hipoterapia, fyzioterapia, rekondičné športy	kultúrne podujatia, spoločenské akcie, športové podujatia, zábavné aktivity, kongresové podujatia
mestský a kultúrny cestovný ruch	návštevy historických parkov, arborét a botanických záhrad	poznávanie historických rezervácií, poznávanie stavebných pamiatok, poznávanie súdobej architektúry, poznávanie miestnych špecifik, aktívne a relaxačné športy	kultúrne podujatia, spoločenské podujatia, športové podujatia, zábavné aktivity, výstavy a veľtrhy, kongresové podujatia, nákupná turistika, obchodné aktivity

Zdroj: ÍUS, 2021

Prírodný potenciál cestovného ruchu UMR

Prírodný potenciál pre cestovný ruch tvoria využiteľné krajinné-ekologické danosti, ktoré umožňujú uskutočňovať na ne viazané aktivity a ponúkať pre ne potrebné služby a produkty cestovného ruchu. Územie má prevažne horský a podhorský charakter krajiny. Z hľadiska významnosti predstavuje jeden z najdôležitejších regiónov nielen v rámci Slovenska. Spolu s priľahlým regiónom Kysúc predstavuje región UMR ucelenú integrovanú ponuku zimnej a letnej turistiky a rekreácie. **Hlavným integrujúcim prvkom cestovného ruchu celého UMR ako aj blízkeho okolia je NP Malá Fatra.**

Územie má kvalitné a vysoko atraktívne prírodné prostredie a krajinu zahŕňajúcu nielen samotné okolité pohoria, kde sa vedľa seba nachádzajú a pôsobia vzájomne súvisiace a doplňujúce sa danosti a aktivity. To umožňuje využiť synergický efekt na vytváranie komplexných, **integrovaných** a celoročných produktov cestovného ruchu na celom území **UMR Žilina**. Takmer všade je možné popri nosných produktoch ponúkať aj široký sortiment doplňujúcich aktivít a činností pre široké spektrum domácich aj zahraničných návštevníkov aj v nadväznosti na okolité lokality ako Rajec, Kysuce, Orava. Ak pri vidieckom (podhorské obce UMR Malej Fatry a Kysuckej Vrchoviny), kúpeľnom a zdravotnom (kúpele Rajecké Teplice) a tiež mestskom a kultúrnom cestovnom ruchu (**Žilina**) nie je problém postupovať podľa zadaných ťažiskových foriem, pri letnom a zimnom cestovnom ruchu je analýza prírodného potenciálu komplikovanejšia, vzhľadom na fakt, že prírodný potenciál predstavuje v mnohých prípadoch základňu ako pre zimný, tak aj letný cestovný ruch. Preto prírodný potenciál pre zimný a letný cestovný ruch analyzujeme z pohľadu horského cestovného ruchu a cestovného ruchu spojeného s pobytom pri vode. Aproximatívna analýza stavu a využitia prírodného potenciálu podľa jednotlivých druhov cestovného ruchu v UMR je nasledovná (Konceptcia rozvoja CR, 2007):

Horský cestovný ruch tvoria hlavne tieto činnosti a aktivity:
zimné športy

šport, relax a zábava na snehu, zjazdové a bežecké lyžovanie, snowboarding, skialpinizmus, korčuľovanie a iné

horská turistika

športová a poznávací, pešia, lyžiarska, na horských bicykloch, hipoturistika a iné

pobyt v horskom prostredí
návšteva prírodných výtvorov

víkendové, prázdninové a rekreačné pobyty, chatárenie a iné
vodopádov, plies, jazier, tiesňav, bralných a iných prírodných výtvorov (Strážovské vrchy), pralesov a iné

extrémne horské športy
špecifické záľuby a záujmy

horolezectvo, skalolezenie, závesné lietanie, behy do vrchu a iné
poľovníctvo (mimo 4 - 5 stupeň ochrany), rybárstvo (VD, rieka Váh),
zber húb a lesných plodín (mimo 5 stupeň ochrany), hľadanie minerálov,
rastlín, samorastov a iné

Ťažisko horského cestovného ruchu je v severnej časti územia - Malej Fatry. Prírodnú bázu preň tvoria aj Strážovské Vrchy. Zimné lyžiarske športy a iné aktivity a podujatia spojené so zimou a snehom sa sústreďujú prevažne v strediskách s už vybudovanými alebo založenými lyžiarskymi areálmi - Veľká Rača a Vrátna. Pre cestovný ruch UMR menej významné areály sa nachádzajú v UMR Žilina aj vo **Višňovom - Holý Diel**.

Horská turistika, pešia, lyžiarska, na horských bicykloch a pod. (cyklotrasy) patrí medzi doteraz najrozšírenejšie pohybové aktivity cestovného ruchu v regióne Severného Považia (aj keď integrovaný systém cyklickej dopravy tu nie je vybudovaný). Letná aj zimná turistika má ťažisko v severnej hornej časti mimo UMR (Veľká Rača Ošadnica). Využíva značené turistické a náučné chodníky a tiež iné pohybové terénne trasy Malej Fatry, Kysuckej Vrchoviny a Strážovských vrchov. Ich sieť pokrýva všetky návštevnícky atraktívne prírodné, krajinné, stavebné a iné danosti, ktoré sa nachádzajú nielen v národnom parku Malá Fatra ale aj iných veľkoplošných chránených územiach alebo aj v ostatnej, návštevnícky atraktívnej krajine mimo UMR - Rajecká kotlina. Značené trasy sa v zásade členia na diaľkové (európske, národné), miestne a na náučné chodníky.

Pobyt v horskom prostredí v najrôznejších formách od chatárenia až po ubytovanie v komerčných a účelových zariadeniach, ale aj v domácnostiach má v riešenom dlhodobú tradíciu. Mimo hlavných centier je prevažne individuálneho rodinného charakteru. Takého formy sú rozšírené hlavne v podhorských obciach UMR. V regióne UMR sa nachádza aj množstvo chatových a chatovo-záhradkárskych osád, rekreačných chát a rekreačno-obytých domov. V minulosti rozšírené a preferované tzv. podnikové rekreačné zariadenia s hromadným ubytovaním, ktoré tvorili základ vybavenosti stredísk cestovného ruchu sa postupne zmenili sčasti na komerčné penzióny a hotely, sčasti na menšie objekty ako súkromné či firemné chaty. Súčasne, príjmovovo diferencovaná klientela má k dispozícii aj kvalitatívne odlišné možnosti rekreačného pobytu v atraktivitou značne rozdielných

rekreačných útvaroch. Aktivity a vybavenosť pre tzv. individuálnu rekreáciu, t.j. pre víkendový alebo dovolenkový pobyt mimo stáleho bydliska sa nachádzajú v celom území UMR. Sú vo všetkých horských lyžiarskych strediskách (Ošadnica - mimo UMR), v horských alebo podhorských obciach, na okraji mesta Žilina a väčších obcí, pri liečebných kúpeľoch, termálnych kúpaliskách, ale aj v strediskách pri vode a v iných atraktívnych miestach (VD Žilina) (Konceptia rozvoja CR, 2007, 2020).

Návšteva prírodných atraktivít. Primárnu ponuku tvorí prírodné prostredie NP Malá Fatra, ktorá ponúka množstvo prírodných atraktivít.

Extrémne horské športy hlavne horolezectvo, skalolezectvo, padákové lietanie, lietanie na rogale, rafting a iné tzv. adrenalínové športy či záľuby majú v UMR dostatočne veľké možnosti. Horolezectvo a skalolezectvo má dlhoročnú tradíciu hlavne v Strážovských vrchoch, ktoré sú predurčené práve na takéto aktivity.

Špecifické záujmy a záľuby ako poľovníctvo, rybolov, zber plodín a minerálov, prípadne iné aktivity využívajúce prírodné zdroje sú už prepojením hospodárskych potrieb, osobných záľub a rekreačných aktivít. V majetkovo štruktúrovanej spoločnosti rastie skupina záujemcov, ktorí ich využívajú ako atraktívnu formu trávenia voľného času. V rámci UMR je možné tieto aktivity realizovať len mimo najvyšších stupňov ochrany. Špecifické záujmy spojené so zberom minerálov a nerastov musia byť v súlade so Zákonom č. 44/1988 Z.z. O ochrane a využití nerastného bohatstva a Zákonom č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny – vyhláška MŽP z mája 2000 O chránených nerastoch a chránených skamenelinách a o ich spoločenskom ohodnocovaní. Prírodné podmienky územia vytvárajú vhodné podmienky pre výskyt pestrej škály poľovnej zveri. **Poľovnícke** revíry rôzneho typu sú na celom území mimo NP Malá Fatra. Líšia sa veľkosťou, druhom lovej zveri ale aj hospodárskym výnosom a kvalitou trofejí. Patria medzi špecifickú turistickú destináciu.

Rybárske revíry. Základňu pre športový a rekreačný rybolov v regióne UMR ponúkajú hlavne VN v okolí mesta Žilina a obce Horný Hričov.

Cestovný ruch spojený s pobytom pri vode

Do tejto kategórie cestovného ruchu patria hlavne aktivity:

letné kúpanie	relax a zábava pri vode, plávanie, člnkovanie, plážový volejbal a iné plážové hry
pobyt a kúpanie s využitím termálnych zdrojov	balneoterapia, relax a rehabilitácia na termálnych kúpaliskách, vodné atrakcie
pobyt pri vode	kempovanie a rekreačné pobyty (víkendové, prázdninové, dovolenkové)
vodná turistika	splavovanie vodných tokov spojené s kempovaním, poznávaním pamätihodností, rybolovom
vodné športy	jazda na kajakoch, jachting, windsurfing, vodné lyžovanie a iné športové atrakcie
rybolov	rybolov na jazerách a iných vodných plochách spojený s prípadným kempovaním.

Aktivity sú rozložené po celom riešenom území v závislosti na vhodných danostiach, ako sú jazerá, väčšie vodné plochy, zdroje termálnych vôd.

Letné kúpanie, relax a zábava pri väčších vodných plochách, prípadne otvorených bazénoch je viazaná čiastočne na letnú sezónu. Sústreďujú sa v miestach s letnými kúpaliskami a v rekreačných strediskách s väčšími využiteľnými vodnými plochami. Letné kúpaliská s nekrytými bazénmi a inými vodnými atrakciami sú prevažne v meste Žilina. Prírodné letné kúpaliská pri väčších vodných plochách sa zväčša nachádzajú aj v prítlačivom prostredí. Z hľadiska cestovného ruchu však nezohrávajú významnú úlohu. Plnia skôr funkciu lokálnej rekreácie pre obyvateľov UMR a okolitých obcí.

Celoročné kúpanie a pobyty s využitím termálnych zdrojov (prírodných a minerálnych liečivých prameňov a geotermálnych vôd) - vodoliečba, rehabilitácia, balneoterapia ale aj rôzne zábavné atrakcie sú viazané na miesta s termálnou vodou, kde sú vybudované termálne kúpaliská so službami a prevádzkou. Tieto sú buď súčasťou liečebných kúpeľov alebo samostatnými špecifickými rekreačnými útvarmi. V regióne UMR sú možnosti pre termálne kúpanie obmedzené.

Pobyt pri vode, oddych, relax, víkend, dovolenka či prázdniny pri vode sú možné vo všetkých strediskách cestovného ruchu s termálnymi a prírodnými kúpaliskami a tiež v niektorých rekreačných lokalitách s vodnými plochami, ktoré pre kúpanie nie sú využiteľné. Umožňuje to množstvo ubytovacích a obslužných zariadení, od komerčných kúpeľných hotelov až po kempy a individuálne rekreačné domy, chaty, chalupy, ale aj ubytovanie v domácnostiach. Najväčší potenciál pre takýto letný oddych a pobyt pri vode predstavujú priestory v blízkosti vodných nádrží.

Vodná turistika, splavovanie vodných tokov, kempovanie, poznávanie krajiny patrí medzi populárne formy športu a relaxu, hlavne u mladých ľudí. **Hlavnou danosťou pre aktivity vodnej turistiky v riešenom území je rieka Váh s VD.** Z hľadiska integrovaného prístupu dopĺňajú komplexnosť ponuky primárnych služieb a atraktivít regiónu UMR.

Rybolov, rekreačný a športový lov rýb na rybníkoch, jazerách a riekach má svoje miesto skoro pri všetkých zarybnených vodných plochách, nádržiach a nížinných tokoch riek v kraji. Je neodmysliteľne spojený s pobytom pri vode.

Vidiecky cestovný ruch a pobyt vo vidieckej krajine

Vidiecky cestovný ruch je na Slovensku stále relatívne novou formou cestovného ruchu hlavne v horských a podhorských oblastiach. Je zatiaľ najmenej vyprofilovanou kategóriou cestovného ruchu. Jeho nosné aktivity viazané na prírodný potenciál územia sú značne odlišné podľa toho, či sa odohráva:

- v horskej, prevažne lesnej krajine mimo územia NP Malá Fatra,
- v horskej a podhorskej zmiešanej poľnohospodársko-lesnej krajine Žilinskej kotliny,
- v podhorskej a nížinnej, výrazne agrokultúrnej krajine. - Žilinská kotlina, Kysucká Vrchovina

Ak sa vylúčia aktivity už zahrnuté do horského cestovného ruchu a cestovného ruchu spojeného s pobytom pri vode ako aktivity vidieckeho cestovného ruchu priamo viazané na prírodné prostredie, zostane len pobyt vo vidieckej krajine. Pobyt vo vidieckej krajine, prevažne dovolenka alebo prázdniny spojené s poznávaním života a spoluúčasťou na hospodárskom a spoločenskom dianí sú v prvej polovici 20. storočia pomerne rozšírenými formami letnej dovolenky mestských rodín. V gazdovských usadlostiach na dedine, ako komerčná forma cestovného ruchu úplne zanikla. Príčinou bol hlavne zánik gazdovského (farmárskeho) hospodárenia, ale aj množstvo nových, napr. hygienických noriem vylučujúcich túto formu služieb. Potenciál pre pobyt vo vidieckej krajine je veľmi vysoký. Rozmanitosť a veľká príťažlivosť prostredia, široké spektrum kultúrno-historických daností a spoločenských podujatí môže postupne z vidieckeho turizmu vytvoriť špecifickú národnú destináciu cestovného ruchu. Za potenciálne najperspektívnejšie regióny vidieckeho turizmu je možné považovať: skôr časti regiónu v severnej časti Žilinskej kotliny, Kysuckej vrchoviny a v časti severozápadnej.

Kúpeľný a zdravotný cestovný ruch

Slovensko svojím kúpeľníctvom patrí k tradične vyspelým krajinám Európy, najmä pre kvalitu liečivých vôd a klímy a vysoký štandard zdravotníckych služieb v kúpeľoch. Na území UMR priamo nie sú podmienky pre rozvoj **kúpeľného, kúpeľno-relaxačného a zdravotného cestovného ruchu. Nachádzajú sa tu významné kúpele a to v blízkosti UMR (Rajecká Kotlina) Rajecké Teplice.** V rámci **integrovaného prístupu** dopĺňa ponuku zariadení UMR.

Rajecké kúpele - Ako hlavný balneoterapeutický prostriedok sa v kúpeľoch využívajú termálne pramene 38 °C teplej hydrouhlíčanovo-vápenato-horečnatej liečivej vody bez ďalšej úpravy. Liečia sa tu funkčné aj degeneratívne choroby pohybovej sústavy v štádiu odznievania akútnych príznakov. S úspechom sa tu liečia i stavy po úrazoch alebo operáciách veľkých nosných kĺbov a chrbtice, vrátane operácií medzistavcovej platničky a operácií s použitím kĺbových náhrad. Z nervových chorôb sa v kúpeľoch liečia stavy po detskej obrne, nervovo-svalové degeneratívne ochorenia, hemiparézy a paraparézy cievného pôvodu, chabé obrny okrem poúrazových, Parkinsonova choroba a niektoré choroby z povolania. V rámci komplexnej kúpeľnej liečby sa poskytujú vodoliečebné procedúry, masáže, celá paleta elektroliečebných procedúr, lokálna aplikácia parafínových zábalov, individuálna a skupinová telesná výchova, manipulačná liečba, plynové injekcie a podobne. V meste je v prevádzke zdravotné stredisko (7.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Rajeck%C3%A9_Teplice)..

Kúpele Nimnica - V kúpeľoch Nimnica sa nachádzajú pramene alkalických kyseliek, ktorých teplota je 10-13°C, celková mineralizácia cca 5000 mg/l. Minerálna voda obsahuje sodík, draslík, horčík, železo, vápnik, chlór, jód a voľný oxid uhličitý a vďaka nim má liečivé účinky. Voda sa využíva sa na pitnú a inhalačnú liečbu, ale aj na vaňové uhlíčné kúpele, ktoré prinášajú úľavu od bolesti a zlepšujú zdravotný stav pacientov. V Nimnici sa nachádzajú najmladšie slovenské kúpele, sú situované nad vodnou nádržou Nosice, medzi Púchovom a

Považskou Bystricou. Kúpeľná lokalita pozostáva z liečebných domov rozmiestnených v kúpeľnom lesoparku. Liečebné domy sú situované na výbežku pohoria Javorníky zasahujúceho do vodnej nádrže Priehrada mládeže. V budove Balneoterapie je sústredené stravovanie, zdravotnícke služby a kongresová sála (7.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Nimnica>).

Kúpeľné aktivity viazané na prírodný liečivý fenomén sú podmienené rozsiahlou a náročnou funkčnou, obslužnou a inou vybavenosťou s komplexnou infraštruktúrou v kultúrnom prírodnom prostredí. Len niektoré, ako klimatoterapia a speleoterapia sa môžu realizovať aj vo vhodnom prírodnom prostredí s využitím vybavenosti blízkeho sídla alebo strediska cestovného ruchu.

Celý región UMR patrí podľa dokumentu Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej Republike vydanéj odborom cestovného ruchu Ministerstva hospodárstva SR, do **Severopovažského regiónu**. Zo strednodobého hľadiska má Severopovažský región medzinárodný význam (mesto Žilina, Rajecká Kotlina), z dlhodobého hľadiska zastáva medzinárodný význam hlavne Javorníky a Kysuce. Nasledujúca tabuľka zobrazuje potenciál regiónu UMR v členení podľa rôznych foriem CR.

Kategória / význam	Strednodobý horizont Dlhodobý horizont	Medzinárodný Medzinárodný
Subregión, špecifická lokalita	Strednodobý horizont Dlhodobý horizont	- Malá Fatra - Vrátna dolina - Žilina - mesto - Rajecká dolina - Veľká Rača - Iaznícke osídlenie pod Javorníkmi s väzbou na ČR - Horné a Stredné Kysuce - Vodné diela
Druh turizmu	Intenzívny domáci aj príjazdový turizmus Dlhodobý pobytový turizmus Krátkodobý pobytový turizmus Jednodenná návštevnosť	
Formy turizmu	- Letný pobytový v horách - Zimný pobytový v horách – lyžovanie (aj v rámci UMR Žilina) - Incentívny turizmus/kongresy a konferencie - Kúpeľný turizmus s liečebnou funkciou - Poznávací turizmus - Pobyt v lesnom / horskom prostredí - Pešia turistika	
Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom	- Zjazdové lyžovania - Lyžiarska turistika - Poznávanie kultúrneho dedičstva - Pobyt / rekreácia pri termálnej vode	

Zdroj: Stratégia CR SR, 2020

Predpokladaný vývoj pozície na trhu a konkurencieschopnosť

UMR Žilina a jeho okolie patrí s väzbou na priľahlé turistické centrá medzi významné turistické regióny. Aj keď ponuka tohto regiónu neobsahuje takú šírku atraktivít ako napr. Vysoké Tatry a Liptovský región, úroveň horského prostredia svojou atraktivnosťou a jedinečnosťou postačuje na rozvoj aktívneho turizmu. Navyše v regióne sa nachádzajú aj atraktívne kultúrne pamiatky (pamiatková rezervácia Žilina, niekoľko hradov, atď.), termálne kúpaliská (Žilina, Stráňavy, Laura, Veronika, ...), kúpele (Rajecké Teplice), čo predstavuje možnosť ich úspešného predaja vo väzbe na Malú Fatru a Strážovské vrchy.

Významné lokality

Mestského typu: **Žilina**,

Miesta s kultúrnymi pamiatkami: **Žilina**, Lietavská Lúčka, Strečno, Lietava, Hričov, Súľovský hrad, Budatínsky hrad,

Kúpeľné miesta: Rajecké Teplice

Termálne kúpaliská a kúpaliská: **Žilina, Stráňavy, Laura, Veronika**

Rekreačné územia: **Vrátna, Oščadnica**,
Útvary CR: Vrátna, Oščadnica,

Potreba infraštruktúry

Dopravná infraštruktúra

Rekonštrukcia ciest II. a III. triedy -

Rozvoj letiska Dolný Hričov

Technická infraštruktúra (vodovody, kanalizácia, zásobovanie elektrickou energiou)

Ekologické vplyvy

Možné zvýšenie ochrany vodných zdrojov a vôd na území okresu Žilina (vodný zdroj + vodný tok) (Stratégia CR SR, 2020).

Uplatnenie integrovaných prístupov v politike cestovného ruchu v UMR.

V politike cestovného ruchu realizovanej v UMR na troch rôznych úrovniach (národnej, regionálnej a lokálnej) vystupujú rôzne skupiny aktérov, ktorí majú rôzne očakávania a ciele a medzi ktorými sú vzájomné väzby rôznej intenzity. Tieto rôzne záujmy je nevyhnutné zosúladiť nielen horizontálne - na jednotlivých úrovniach riadenia (koordinácie) cestovného ruchu, ale aj vertikálne – medzi jednotlivými úrovňami aplikovaných politík. V tejto súvislosti, integrovaný prístup v politike cestovného ruchu znamená (Jarábková J. - Majstříková L., 2016):

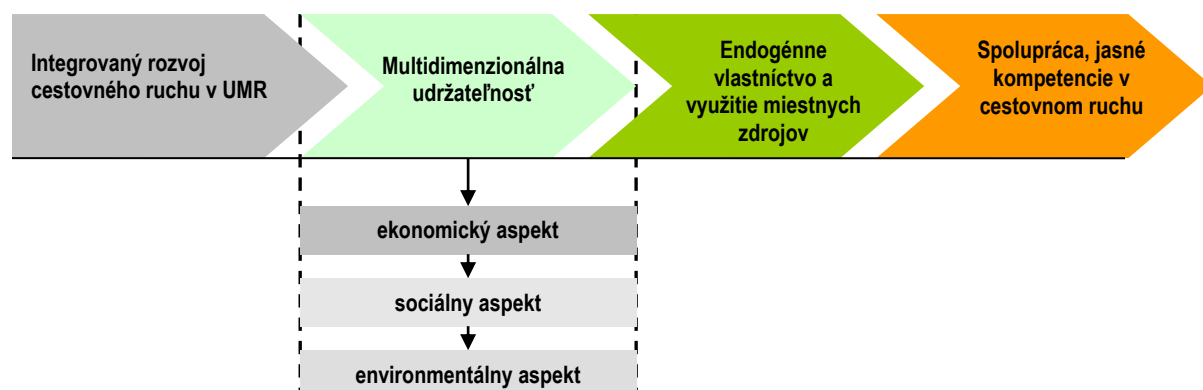
! zabezpečiť previazanosť cieľov hierarchicky nadväzných politík cestovného ruchu v UMR (napr. európskej a národnej politiky, alebo národnej a regionálnej politiky v rámci Žilinského regiónu) a komplementárnosť nástrojov politiky cestovného ruchu jednotlivých úrovní (vertikálne) až o úroveň miest a obcí zapojených do UMR Žilina,

zabezpečiť previazanosť cieľov politiky cestovného ruchu s inými (sektorovými) politikami na jednej úrovni (horizontálne) - tých, ktoré vytvárajú sekundárnu ponuku potenciálne nadväzujúcu na služby cestovného ruchu (odchodná sieť, osobné a materiálne služby, technická infraštruktúra, verejné služby, atď.),

koordinovať záujmy rôznych skupín aktérov na príslušnej úrovni - územie UMR - verejný sektor vládny - samospráva, rozpočtové a príspevkové organizácie, orgány špecializovanej štátnej správy, mimovládny sektor, podnikateľské subjekty, v záujme dosiahnuť vyvážený **rozvoj územia z ekonomického, sociálneho i environmentálneho hľadiska**,

vymedziť úlohy a kompetencie organizačných štruktúr v politike cestovného ruchu v záujme určenia jednoznačnej zodpovednosti v rozvoji cestovného ruchu,

podporovať vnútroodvetvovú i medziodvetvovú spoluprácu subjektov cestovného ruchu s cieľom dosiahnuť maximálny úžitok (úspech) zo synergie.

Obrázok: Integrovaný prístup v cestovnom ruchu UMR
Zdroj: spracované podľa Jarábková J. - Majstříková L., 2016

Ekonomický aspekt zahŕňa v UMR: všetky zariadenia cestovného ruchu tvoriacu primárnu ponuku služieb cestovného ruchu nielen v Malej Fatre, ale aj celom regióne UMR, hospodárske subjekty tvoriace sekundárnu ponuku v nadväznosti na cestovný ruch (doplnkové služby a doplnková výroba), ostatné služby a výroba zabezpečujúca bezproblémovú činnosť subjektov primárnej a sekundárnej ponuky (dodávateľské reťazce), komplex verejnej a súkromnej technickej infraštruktúry, verejné služby v oblasti spoločenských potrieb (bezpečnosť) .

Sociálny aspekt - predstavuje zohľadnenie potrieb obyvateľov v území UMR a uspokojovanie ich nielen ekonomických ale aj sociálnych potrieb. Ide o rešpektovanie daností územia z hľadiska historického vývoja ako aj kultúry, vzdelávacích potrieb, sociálnych služieb, športu, ale aj z hľadiska ich sociálneho statusu.

Environmentálny aspekt - všetky rozvojové aktivity v oblasti cestovného ruchu v regióne UMR Žilina a jeho okolí (Malá Fatra, Strážovské vrchy, Kysucká vrchovina) sú limitované aj z hľadiska ochrany prírody. Základným regulatívom v tejto oblasti je zákon o ochrane prírody. Zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny ((v znení č. r1/c48/2003 Z. z., 525/2003 Z. z., 205/2004 Z. z., 364/2004 Z. z., 587/2004 Z. z., 15/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 24/2006 Z. z., 359/2007 Z. z., 454/2007 Z. z., 515/2008 Z. z., 117/2010 Z. z., 145/2010 Z. z., 408/2011 Z. z., 180/2013 Z. z., 207/2013 Z. z., 311/2013 Z. z., 506/2013 Z. z., 35/2014 Z. z., 198/2014 Z. z., 314/2014 Z. z., 324/2014 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 240/2017 Z. z., 177/2018 Z. z., 284/2018 Z. z., 310/2018 Z. z., 150/2019 Z. z., 221/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 74/2020 Z. z.) upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, ako aj práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane krajiny. Konkurencieschopnosť stredísk si vyžaduje obnovu, rekonštrukciu a prispôsobenie stredísk novým požiadavkám, zabrániť novým hrozbám (klimatické zmeny, globalizácia, trendy a potreby) a preto je potrebné vymedziť územia pre cestovný ruch s ohľadom na tieto faktory, teda s perspektívou rozvojových aktivít. V súlade s filozofiou nového pripravovaného zákona o ochrane prírody a krajiny sa musia vymedziť územia pre cestovný ruch ako ekologicko-funkčné priestory so stanovenými pravidlami. **Nové prístupy v ochrane prírody smerujú k podpore regionálneho rozvoja a spolupráce s miestnymi zainteresovanými skupinami a integrovaný manažment** chránených území zohľadňujúci rôzne záujmy. Zo širšieho, medzinárodného hľadiska je potrebné uviesť, že bol prijatý Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (Karpatskom dohovore). Jeho prijatím Slovensko prevzalo určité záväzky aj z hľadiska cestovného ruchu ako predpokladu trvalo udržateľného rozvoja. V rámci dohovoru pritom bol schválený aj Protokol o trvalo udržateľnom cestovnom ruchu ku Karpatskému dohovoru, ktorý podpísala aj SR a ktorý udáva rámec pre udržateľné využívanie Karpát a s tým spojený regionálny rozvoj pri ochrane biodiverzity a krajiny. Vyše 70 % územia SR spadá do karpatského regiónu a ustanovenia Karpatského dohovoru sú vysoko relevantné pre túto krajinu. V celkovom ponímaní koexistencie ochrany prírody a cestovného ruchu je potrebné chápať prírodu ako jeden zo základných prvkov potenciálu cestovného ruchu na Slovensku. Pritom prírodné krásy sú zachovávané aj vďaka ochrane prírody. V takýchto súvislostiach je preto potrebné považovať ochranu prírody za príležitosť pre cestovný ruch (Stratégia CR v SR 2020).

Integrovaný rozvoj cestovného ruchu na lokálnej úrovni UMR Žilina

Integrovaný prístup v miestnej politike cestovného ruchu UMR sa spája s rozvojom cestovného ruchu v kontexte environmentálnej, ekonomickej a sociálno-kultúrnej udržateľnosti cieľového miesta a s upevnením postavenia miestneho obyvateľstva v ňom. „Integrovaný“ znamená v uvedenom prípade, že je cestovný ruch chápaný ako súčasť celku (komplexu) aktivít, ktoré prispievajú k rozvoju cieľového miesta Žilina a okolie. V tomto kontexte treba vnímať UMR nielen cez dominantný prvok cestovného ruchu **mesto Žilina**, ale aj cez priľahlý región tvorený menšími obcami - Ovčiarsko, Mojš, Bitarová, Divinka, Hôrky, prípadne Višňové s lokálnym areálom zimných športov. Žilina ako špecifické stredisko cestovného ruchu s väzbami na okolité destinácie ako napr. Vrátna, Oščadnica, Rajecké Teplice bude túto úlohu zohrávať aj v budúcnosti. Je však z hľadiska integrovaného prístupu potrebné jasne zadefinovať úlohu ostatných samospráv UMR aj z hľadiska formovania cieľovej integrovanej ponuky služieb na tomto území. V súčasnosti plnia okolité samosprávy hlavne funkciu ponuky ubytovacích a stravovacích služieb, ojedinele dotvárajú primárnu ponuku služieb cestovného ruchu - Žilina. Keďže návštevnosť aj mesta Žilina priamo ovplyvňuje sezónnosť a počasie, je potrebné sa zaoberať aj alternatívnymi ponukami k outdoorovým aktivitám, ktoré by sa viazali na celý región UMR. Počas nepriaznivého počasia je ponuka možnosti aktívneho trávenia voľného času obmedzená na návštevu múzeí, prípadné nákupné aktivity v meste, atď.. Rozvoj cestovného ruchu v UMR úzko súvisí nielen s využívaním prírodných (Malá Fatra,

Strážovské vrchy, atď..) ale aj kultúrnych zdrojov, ktoré môžu byť v súkromnom i verejnom vlastníctve, budovaním zariadení infraštruktúry cestovného ruchu aj mimo blízke turistické centrá a poskytovaním širokej škály služieb cestovného ruchu návštevníkom, ktorých primárna destinácia cestovného ruchu je Vrátna, Rajecké Teplice, resp. Oščadnica. Nekoordinované využívanie miestnych zdrojov a individuálny rozvoj aktivít cestovného ruchu môže viesť k nežiadúcim javom nielen vo významnejších turistických centrách, ako sú napr. ohrozenie kvality životného prostredia alebo narušenie sociálnych štruktúr a kultúry. Z uvedeného dôvodu je **nevyhnutné integrovať záujmy rôznych aktérov** v UMR s cieľom dosiahnuť udržateľný rozvoj cestovného ruchu z hľadiska ekonomického (podnikania), environmentálneho (zdrojov) a sociálneho (komunity). V tomto kontexte ide o multidimenzionálnu udržateľnosť (Jarábková J. - Majstríková L., 2016).

Dôležitým znakom integrovaného rozvoja cestovného ruchu je endogénne vlastníctvo miestnych zdrojov a ich využitie. Miestne zdroje by mali byť využívané v primeranom rozsahu, komplementárne, s cieľom maximalizovať ich ekonomické prínosy pre obyvateľov samospráv v UMR. Naopak, je nevyhnutné, minimalizovať externé vlastníctvo zdrojov a vonkajší vplyv na rozhodovanie komunity.

Ďalším znakom integrovaného rozvoja cestovného ruchu je **spolupráca všetkých zainteresovaných subjektov** v cestovnom ruchu a inštitucionálna podpora na lokálnej úrovni, čo UMR v súčasnosti spĺňa.

Spolupráca v UMR, ako základný predpoklad integrovaného prístupu

Spolupráca prináša:

1. Spoločné ciele a spoločnú víziu. Vďaka tomu by mal región UMR byť schopný ponúkať návštevníkom služby efektívne a úspešne.
2. Väčšiu koordináciu. Zlepšenie koordinácie prináša úsporu výdavkov napr. na marketing a propagáciu aktivít celého UMR.
3. Lepšiu komunikáciu. Partnerstvo komunikuje ako celok, ktorý zastupuje jednotlivých partnerov v UMR a jednoduchšie presadzuje svoje záujmy pri komunikácii s tvorcami politiky (národná úroveň). Reprezentuje viaceré hlasy.
4. Vyššiu efektívnosť. Pri zohľadnení výhod plynúcich z úspor z rozsahu partnerstva v UMR ((Jarábková J. - Majstríková L., 2016)..

Budovanie sietí v UMR

V sieťach ide o vzájomné prepojenie aktérov, zdrojov prostredníctvom vzťahov – väzieb v celom **Severopovažskom regióne**. Integrácia v tomto kontexte znamená hľadanie spôsobu ako prepojiť aktérov v rámci centra - **mesta Žilina** s okolitým prostredím a zdroje regiónov prostredníctvom sietí, tak aby ich spolupráca v cestovnom ruchu, priniesla čo najväčší úspech. Budovanie sietí je dlhodobý proces (ktorý si vyžaduje aj zmenu a odklon myslenia z polohy čistého individualizmu), ktorý odráža vzájomné pôsobenie vnútorných a vonkajších síl v regióne UMR a špecifických podmienok **Severopovažského regiónu**. Každá sieť vytvorená v tomto regióne bude originálna. Závisí od sociálneho kapitálu, z ktorého je vytvorená, toho komu prináša priame alebo nepriame benefity, kto je zodpovedný za jej manažment a činnosť a aké intervenčné nástroje využíva sieť na podporu svojej činnosti na lokálnej alebo regionálnej úrovni (Melichová, Fáziková, 2014). Siete umožňujú aktérom v UMR vyhľadávať, získavať a zdieľať zdroje, zapojiť sa do spoločných vzájomne prospešných aktivít, rozvíjať spoločnú víziu, zbierať nápady a nové myšlienky a mobilizovať zdroje **Severopovažského regiónu** (Jarábková J. - Majstríková L., 2016).

Budovanie partnerstva

Fungujúce partnerstvo v **UMR** by malo zvyšovať vplyv a účinok konania prostredníctvom kombinácie a efektívneho využitia zdrojov, podporuje inovácie a pre každého partnera by malo znamenať silnú väzbu. Pre úspešné ďalšie fungovanie partnerstva nielen v rámci **UMR** je nevyhnutné, aby boli vytvorené základné pravidlá spolupráce partnerov (súkromných ale aj verejných zastúpených mestami a obcami), ale rovnako dôležitá je politická vôľa a zabezpečenie zdrojov (podpora zo strany centrálnej vlády SR). Spolupráca partnerov bude účinná, v prípade že partneri zdieľajú spoločnú strategickú víziu a sledujú kompatibilné ciele rozvoja **Severopovažského regiónu**. Partnerstvo by malo spájať rôznych aktérov v spoločnom konaní a v spoločnom úsilí realizovať zmeny (Gursoy, Saayman, Sotiriadis, 2015).

Vymedzenie regiónu cestovného ruchu v UMR Žilina

Kritéria pre vymedzenie regiónov CR

Regióny cestovného ruchu sú vymedzené z hľadiska kritérií vnútorných väzieb a súdržnosti, homogenity podmienok a ponuky ako aj predpokladu identifikácie miestnych / regionálnych aktérov s takto vymedzenými regiónmi.

Región predstavuje vymedzenú časť územia, ktorá sa vyznačuje relatívne homogénnymi podmienkami pre rozvoj turizmu a možnosťami ich využitia. Pri ich vymedzení sa brali do úvahy nasledovné hľadiska / kritéria:

podobnosť podmienok (prírodných, vytvorených) pre turizmus
geograficko - prírodné hranice
spoločný vývoj – historické vymedzenie územia
analogické funkcie územia pre turizmus (i v zmysle potenciálu)
určitá minimálna veľkosť územia
vnútorné väzby v rámci regiónu, ktoré sú silnejšie ako väzby smerom mimo územia regiónu
predpoklad stotožnenia sa miestnych aktérov s takto vymedzeným regiónom
spoločný prístup a infraštruktúra
spoločná turistická ponuka.

Čiže ide o uzemný celok so súborom relatívne rovnocenných prírodných predpokladov a podobnosti podmienok realizácie turizmu, najmä čo sa týka funkčnej a časovej využiteľnosti. Každý región je súhrnom krajinných celkov, ktoré v rámci regiónu sú schopné plniť potreby turizmu v súčasnom i budúcom období. Vykazuje spoločne charakteristické vlastnosti odlišné od ostatného susediaceho územia.

Podrobnejší prehľad kritérií pre vymedzenie regiónu cestovného ruchu UMR Žilina

Región bol vymedzený na základe nasledujúcich kritérií:

- Prírodné danosti – morfológia terénu (horstva, údolia, nížiny, vodstvo, lesný kryt, prírodné atraktivity)
- Civilizačné danosti – druh osídlenia, vzťah sídla k jeho záujmovému územiu, rôzne členenia územia (celky historické, súčasné administratívno – správne, etnické), význačné urbanistické a architektonické súbory, tradičná ťažba a výroba, civilizačné atraktivity
- Dosiahnuť stav turizmu v území a určitý minimálny podiel na výkonoch turizmu v SR ako celku, dostatočná veľkosť (vyjadrená počtom lôžok) a význam územia pre turizmus
- Spoločné znaky, jednotnosť a rovnorodosť ponuky, resp. vzájomné dopĺňanie sa jej častí, komplexnosť a rozsiahlosť ponuky ako celku, ale aj odlišnosť od iných regiónov, identita – neprehliadnuteľná a nezameniteľná
- Spoločný dopyt – rovnaké trhy a segmenty pre celý región, resp. jeho časti
- Schopnosť regiónu samostatne oslovovať trhy a konkurovať iným regiónom
- Poloha turistických cieľov k sídelnej a dopravnej sieti
- Pôsobenie obecných samospráv a tvorba spontánnych regiónov
- Vzťah na zahraničie, predovšetkým spolupráca cezhraničných regiónov
- Ľahko identifikovateľný názov vychádzajúci približne buď z historického členenia alebo geografického celku
- Existencia prirodzeného centra
- Možnosť štatistického sledovania z oficiálnych zdrojov (aspoň približná)
- Vnútorné väzby v rámci regiónu v sektore turizmu, ktoré sú evidentne silnejšie ako väzby k okoliu (mimo vlastný región)
- Predpoklad stotožnenia sa s regiónom miestnymi / regionálnymi aktérmi
- Predpoklad akceptácie regiónu ako partnera pre štátnu správu a regionálnu samosprávu
- V zásade rešpektovanie hraníc vyšších územných celkov (toto kritérium nedodrhané vo zvláštnych prípadoch, kde hranica vyšších územných celkov tvorí výrazný predel homogénneho regiónu alebo subregiónu turizmu)
- Nedeliteľnosť katastrov obcí.

Po vyhodnotení jednotlivých kritérií a rozdelení územia Slovenska vzniklo 21 prirodzených regiónov turizmu.

Územné vymedzenie regiónov cestovného ruchu v UMR Žilina

Územne sú regióny vymedzené katastrálnymi územiami jednotlivých obcí UMR Žilina.

Región: Severopovažský

Územné vymedzenie regiónu – bývalé územie okresov	Územné vymedzenie regiónu – obce
Žilina	Belá, Bitarová , Brezany, Čičmany, Divina, Divinka , Dlhé Pole, Dolná Tižina, Dolný Hričov, Ďurčiná, Fačkov, Gbeľany, Horný Hričov , Hôrky , Hričovské Podhradie, Jasenové, Kamenná Poruba, Kľače, Kónská, Kotrčiná Lúčka, Krasňany, Kunerad, Lietava, Lietavská Lúčka , Lietavská Svinná – Babkov, Lutiše, Lysica, Malá Čierna, Mojš , Nededza, Nezbudská Lúčka, Ovčiarsko , Paština, Závada, Podhorie, Porúbka, Rajec, Rajecká Lesná, Rajecké Teplice, Rosina, Stráňavy, Stránske, Stráža, Strečno, Svederník, Šuja, Teplička nad Váhom , Terchová, Turie, Varín, Veľká Čierna, Višňové , Zbyňov, Žilina

Subregión cestovného ruchu

Žiadne z území jednotlivých regiónov CR nie je a nemôže byť úplne homogénne. V každom z nich sa nachádza menšia alebo väčšia plocha územia, ktoré vykazuje určité výrazné špecifiká oproti ostatnému územiu, alebo význam a dnešné využitie tejto malej časti výrazne prevyšuje význam potenciálu turizmu v ostatných častiach regiónu (. Na základe týchto odlišností sa špecifické územia identifikovali, vymedzili a nazvali sa subregiónmi cestovného ruchu.

Subregión tvorí územie - časť regiónu, ktorá sa vyznačuje kvalitatívne výrazne lepšími, priaznivejšími podmienkami (prírodnými, kultúrno-historickými, atď.) pre turizmus, ako aj osobitnými, odlišnými možnosťami ich využitia, v porovnaní s ostatnou časťou regiónu, resp. regiónom ako celkom. Pritom má všetky hlavné znaky regiónu, ale navyše aj špecifické vlastnosti, odlišujúceho ho od ostatného územia regiónu. Subregión môžeme charakterizovať ako jeho menší územný celok, ktorý nepokrýva celé územie regiónu, ale zahŕňa len tú časť, ktorá vykazuje určité výrazné špecifiká a odlišnosti kvalitatívne vyššej úrovne (Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, 2005).

Odlišnosti, ktorými sa subregióny líšia od ostatného územia regiónu môžeme rozdeliť do týchto okruhov:

- prírodné prostredie a prírodné atraktivity - sú to väčšie územné celky s cenným prírodným prostredím a zaujímavou krajinou pre využitie v turizme (napr. **Malá Fatra a Strážovské Vrchy**)
- civilizačné atraktivity - svojrázne osídlenie s typickou výrobou, architektúrou, zvykoslovím, v blízkosti UMR napr. obec **Čičmany**, ktoré môžu pre cestovný ruch ponúknuť zaujímavé produkty
- významné mesto alebo miesto s mimoriadne zaujímavými a známymi historickými pamiatkami, známe pravidelnými významnými podujatiami, atraktivitami, známe kúpele, ktoré sú cieľovým miestom turizmu - napr. **Žilina**, **Rajecké Teplice**.
- významné, kvalitné a dobre fungujúce letné a zimné strediská cestovného ruchu - ako napríklad **Veľká Rača**, prípadne **Vrátna Free Time Zone**.

Subregióny podľa takto charakterizovaných okruhov sú ešte rozdelené do dvoch časových rovín - strednodobej a dlhodobej. Tieto dva horizonty vyjadrujú možnosti využitia potenciálu územia v čase. Subregióny strednodobej horizontu sú už vyprofilované, subregióny v dlhodobom časovom horizonte predstavujú predpoklad určitých území ako subregióny vytvoriť, to znamená odlišiť sa kvalitatívne smerom nahor od ostatného územia regiónu, ktorého sú súčasťou. čiže zaradenie subregiónu v dlhodobom horizonte vyjadruje skôr možnosť dlhodobého využitia prírodného potenciálu s osobitným prístupom k tomuto cennému prírodnému prostrediu ako časový odhad jeho využitia (Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, 2005).

V nasledujúcom prehľade sú uvedené subregióny cestovného ruchu zaradené do dvoch časových horizontov.

Región	Strednodobý subregión	Dlhodobý subregión
Severopovažský	Malá Fatra s Vrátnou dolinou Žilina mesto Rajec, Rajecké Teplice, kúpele termálne kúpalisko Veľká Rača, zimné lyžiarske stredisko	laznícke osídlenie pod Javorníkmi s väzbou na ČR Horné a Stredné Kysuce Vodné diela

Regióny v tejto, prípadne niektoré v modifikovanej podobe by mali fungovať ako **integrované** jednotky s vlastnou vnútornou štruktúrou a organizáciou. Vyjadrením ich funkčnosti sú združenia turizmu na miestnej, regionálnej, prípadne aj subregionálnej úrovni. Tieto organizácie spájajúce perspektívne všetkých zúčastnených aktérov súkromného aj verejného sektoru, za účelom tvorby a realizácie spoločných cieľov, spoločných aktivít, fungujúceho spôsobu kooperácie, vlastného marketingu, starostlivosti o financovanie neziskových aktivít a zariadení (TIC, turistických chodníkov, propagačných akcií, atď.) Regionálne združenia definujú jednotnú rozvojovú stratégiu a súčasne sú aj jej nositeľom, ktorý ju uvádza do života. Združujú a vytvárajú potrebné prostriedky (personálne, finančné a iné), koordinujú záujmy, realizujú spoločný marketing (destinačný marketing - marketing regiónu ako destinácie), presadzujú oprávnené záujmy a požiadavky rozvoja turizmu v regióne. Organizujú podujatia a akcie, zaoberajú sa pripomienkami hostí, podieľajú sa na vytváraní priaznivého vzťahu miestnych obyvateľov k turizmu a návštevníkom (Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, 2005).

Špecifiká cestovného ruchu v UMR okres Žilina

UMR má predpoklady pre úspešný rozvoj cestovného ruchu, na medzinárodnej, národnej, ale aj prímestskej úrovni rekreácie. Rozvoj cestovného ruchu a turistiky je definovaný celkovou ponukou základných, ale aj doplnkových služieb skladaných do jedného integrovaného celku.

Žilina a pridružený región UMR, patrí medzi jedny z najkrajších miest na Slovensku vďaka svojej bohatej histórii či pestrým prírodným a kultúrnym bohatstvom v nadväznosti na okolité regióny - napr. Kysuce. Nachádza sa v severnej časti Slovenska v blízkosti styku hraníc dvoch ďalších štátov - Českej republiky a Poľska v obklopení národného parku Malá Fatra, CHKO Strážovské vrchy a ostatných chránených území.

Vychádzajúc z potenciálu regiónu podľa rôznych foriem CR sú uvedené atrakcie, ktoré ponúka prírodný a kultúrno-historický potenciál, ale aj antropogénne prostredie týchto regiónov. Hlavné nosné formy CR sú :

Horská turistika

Horská turistika v tejto časti UMR sa viaže primárne na oblasť **Malej Fatry a Strážovských vrchov**.

Oblasť **Malej Fatry** je obľúbenou letnou aj zimnou turistickou lokalitou. Najznámejšou turistickou oblasťou je Vrátna dolina. Z ďalších známych stredísk predovšetkým zimnej turistiky treba spomenúť tieto: Lučivná, Valčianska dolina, Rajecká Lesná, Fačkovské sedlo, Martinské hole, Pod Jedľovinou a iné. Okolie ponúka aj možnosti pre cykloturistiku a hustú sieť cyklistických trás. V obciach Nižné Kamence, Varín, Rajecké Teplice sa nachádza Autokemping. V obci Strečno funguje tradícia plavby plťou po Váhu, atrakciou je rozhľadňa s výhľadom na 4 hrady. V Štefanovej sa nachádza náučný chodník Náučný chodník Štefanová, jeho trasa je totožná so žltou turistickou trasou Nové Diery – Podžiar – Štefanová. Viacero turistických zaujímavostí ponúkajú aj mestá Žilina, Martin, kúpeľné mesto Rajecké Teplice a obec Terchová, ktorá je centrom kultúry a turistického ruchu (5.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Mal%C3%A1_Fatra).

Strážovské vrchy oplývajú širokými možnosťami na turistiku. Sieť značených chodníkov spája okrajové časti pohoria s lokalitami v centre, či už ide o prírodné alebo kultúrno-historické zaujímavosti. Centrom pohoria vedie červená turistická značka červeno značená Cesta hrdinov SNP (Trenčianske Teplice – Strážov – Fačkovské sedlo), v trase ktorej vedie Medzinárodná diaľková turistická trasa E8 i Medzinárodná Mariánska turistická trasa. Z pozoruhodností treba spomenúť rázovitú obec Čičmany, kúpeľné mestečko Trenčianske Teplice alebo hrady v

Trenčine, Košeci alebo Uhrovci (5.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Str%C3%A1%C5%BEovsk%C3%A9_vrchy).

Medzi najatraktívnejšie turistické trasy patria:

Hrebeňovka Malej Fatry

Snáď najatraktívnejším turistickým zážitkom v Malej Fatre je prechod vrcholového hrebeňa. Táto niekoľkodenná túra patrí svojim charakterom, v ktorom sa striedajú lúčne (hôľne), skalné, kosodrevinové či lesné partie k najkrajším hrebeňovkám na Slovensku.

Hrebeňovka sa v princípe delí na dve samostatné časti: hrebeň Lúčanskej a Krivánskej Malej Fatry.

Hrebeň Lúčanskej Malej Fatry

Hrebeň Lúčanskej Malej Fatry sa zvykne prechádzať z Fačkovského sedla (802 m n. m.). Prvým vrcholom je Reváň (1 204,6 m n. m.), cez ktorý sa pokračuje na charakteristický skalnatý Klak (1 351,6 m n. m.), ktorý je výborným vyhlídkovým bodom. Pod ním sa nachádza Klacký vodopád. Hrebeň pokračuje cez Ostrú skalú (1 220 m n. m.), Vrické sedlo (950 m n. m.) na skalnatý vrchol Skalky (1 190,7 m n. m.). Odtiaľ popod kótu Janková (1 163 m n. m.) mierne do Sedla pod Úplazom (988 m n. m.), ktoré je križovatkou turistických trás. Nad sedlom je vrchol Úplaz (1 085 m n. m.) a pod ním obľúbené bivakovacie Sedlo pod Hnilickou Kýčero (1 028 m n. m.) s prameňom pitnej vody a križovatkou značkových turistických trás.

Strmým výstupom chodník pokračuje na vrchol Hnilickej Kýčery (1 217,6 m n. m.), ktorá je výborným vyhlídkovým bodom. Z vrcholu sa hrebeň tiahne prevažne lesom cez sedlo Majbíková (990 m n. m.), Kopu (1 232 m n. m.), Hornú lúku (1 299 m n. m.) na Veterné (1 442 m n. m.). Tu sa začína najatraktívnejšia lúčnatá časť hrebeňa so stálymi výhľadmi. Ďalším vrcholom je najvyšší bod hrebeňa, podľa ktorého dostalo pohorie meno – Veľká lúka (1 475,5 m n. m.). Táto časť býva často po dažďoch rozmočená, pretože sa tu nachádzajú rašeliniská. Z Veľkej lúky sa pokračuje na Krížavu (1 456,7 m n. m.), na ktorej sa nachádzajú viaceré vysielacie. Kótou Zázrivá (1 394 m n. m.) hrebeň pokračuje na Minčol (1 363,9 m n. m.), pod ktorým sú pamätníky na prudké boje počas 2. svetovej vojny. Od kóty Úplaz (1 301 m n. m.) sa chodník vracia do lesa a klesá cez sedlo Javorina (967 m n. m.) do obce Strečno.

Hrebeň Krivánskej časti Malej Fatry

Hlavný hrebeň Krivánskej Malej Fatry sa začína v obci Nezbudská Lúčka pri Váhu a pokračuje po červenej turistickej značke okolo zrúcanín Starhradu cez bukový a zmiešaný les smerom k chate pod Suchým a následne na vrchol Suchý (1 468 m n. m.). Odtiaľ hrebeň pokračuje cez skalnaté chodníky a hustý porast kosodreviny na sedlo Vráta (1 462 m n. m.), Strateneč (1 513 m n. m.), potom cez sedlo Priehyb (1 462 m n. m.) hôľným terénom na Malý Kriváň (1 670,9 m n. m.), druhý najvyšší vrchol Malej Fatry. Sedlom Bublén (1 510 m n. m.) a vrcholom Pekelníka (1 609 m n. m.) je Malý Kriváň oddelený od najvyššieho vrcholu horstva, ktorým je Veľký Kriváň (1 708,7 m n. m.). Pri Snilovskom sedle (1 524 m n. m.) s hornou stanicou lanovky je zvýšený počet turistov. Hrebeň sa ďalej tiahne na Chleb (1 645,6 m n. m.), Hromové (1 636 m n. m.), Steny, Poludňový grúň (1 460 m n. m.) do Stohového sedla (1 230 m n. m.). Odtiaľ pokračuje na výrazný vrchol Stohu (1 607,4 m n. m.) a cez sedlo Medziholie (1 185 m n. m.) na najvýraznejší vrchol – Veľký Rozsutec (1 609,7 m n. m.). Hrebeň klesá do sedla Medzizrosutce (1 225 m n. m.), odkiaľ červená turistická značka hrebeňa veľmi strmo klesá do obce Zázrivá (5.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Mal%C3%A1_Fatra).

Špecifickou oblasťou horskej turistiky sú náučné chodníky. V rámci UMR je vybudovaných niekoľko:

Náučný chodník Lesopark Chrást' - Názvy informačných panelov - Sme v lese, čo tu ešte je, Les a lykožrút, Význam lesa v krajine, Druhy stromov a dreva, Strom a jeho život, Ako žije les?, Kam miznú lesy našej planéty?, Ako chrániť prírodu v našom okolí, Národný park Malá Fatra. **Lesopark Chrást'**. Najrozsiahlejší mestský les Žiliny na jej juhovýchodnom okraji na vrchu Bônik medzi sídliskami Vlčince a Solinky, ktorý je prímestskou rekreačnou oblasťou. Na ploche 2 700 ha prevažne zmiešaného lesa poskytuje možnosti športového vyžitia (beh, beh na lyžiach, cyklistika, nordic walking) a odдыхu (detské ihrisko, preliezačky, lanový park, lavičky, altánky) so sezónnym občerstvením. V centrálnej vstupnej časti (povyše areálu Žilinskej univerzity) stojí kaplnka Sedembolestnej Panny Márie, postavená v roku 1928 na pamiatku obyvateľov padlých v prvej svetovej vojne podľa projektu architekta Františka Eduarda Bednárika, rodáka z Bystřice pod Hostýnem, inšpirovaného zastaveniami križovej cesty od Dušana S. Jurkoviča na pútnickom Hostýne na Morave. Keramické mozaiky kaplniek na oboch miestach vyrobil podľa návrhu akad. maliara Jana Köhlera podnik RAKO v Rakovníku. Z juhovýchodného okraja lesoparku (vyhládka nad Rosinou) je výhľad na južnú časť Žilinskej kotliny a jej horskú obrubu – Malú Fatru a Súľovské vrchy (jde o zastávku 9 náučného chodníka Chrást'). **Paľova buda**. Bývalá výletná reštaurácia v žilinskom lesoparku severne nadväzujúcom na dnešný lesopark Chrást'. Poschodový drevený secesný objekt s dvoma vežičkami dal na okraji mesta v roku 1925 postaviť žilinský hotelier Pavol Folkmann, po ktorom budova dodnes nesie meno. Pohostinským a zábavným účelom slúžila do roku 1938. Budovu neskôr odkúpil ženský rehoľný rád sestier sv. Cyrila a Metoda, pričom po zrušení reholí na Slovensku tu vznikol sociálny ústav pre mentálne postihnutých. Od roku 1980 na istý čas bola sídlom vojenskej katedry Vysokiej školy dopravy a spojov. Po roku 1990 sa „Búda“ znova premenila na pohostinstvo. V rámci reštitúcií bol objekt v roku 1996 definitívne vrátený sestram cyrilometodkám, ktoré ho dali do dlhodobého prenájmu Univerzitnému pastoračnému centru pri Žilinskej univerzite, s ktorej rozsiahlym moderným kampusom susedí. **Pozorovateľňa na Malom Dieľi** v Žiline. Jedno z troch odborných pracovísk Krajskej hviezdárne v Žiline. Nachádza sa na južnom okraji mesta asi 1 km severozápadne od lesoparku Chrást' a s cieľom popularizácie astronómie a prírodných a technických vied ponúka podujatia pre verejnosť, ako napr. prednášky, besedy, multimediálne programy, premietanie filmov (7.5.2022, <http://naucnechodniky.eu/naucny-chodnik-lesopark-chrast/>).

Náučný chodník Veľký vrch - Divinka. Trasa: Divinka – Lazy – Lovíšky – Malý vrch – Veľký vrch. Dĺžka, prevýšenie: 2,3 km, prevýšenie 245 m. Čas prechodu: 1až 1,15 h. Počet zastávok: 7+ úvodný panel. Náročnosť: nnáročná trasa. Názvy informačných panelov: úvodný

informačný panel, Divinka – Veľký vrch, dejiny a archeológia, Veľký vrch – významné opevnenie našich predkov, Lužická kultúra – budovatelia veľkých hradísk v praveku, Púchovská kultúra, Slovania – naši predkovia, Lužická kultúra na Veľkom vrchu. Púchovská kultúra na Veľkom vrchu, Veľký vrch v období Veľkej Moravy.

Hradisko Veľký vrch. Národná kultúrna pamiatka, jedno z najväčších opevnení v strednej Európe. Doložené osídlenie siaha až do obdobia praveku. Hradisko pozostáva zo sústavy opevnení vytvárajúcich tri oddelené celky. Na pozdĺžnom temeni kopca sa nachádza úzka vrcholová časť. Okolo kóty Veľkého vrchu je valom oddelená akropola. Najvýraznejšia koncentrácia osídlenia bola práve v tejto časti hradiska. Najväčšiu rozlohu zaberá podhradie na SV svahu kopca. Jeho vyššie položená časť sa nachádza vo veľmi prudkom svahu a na osídlenie nebola vhodná. Hradisko v novodobej histórii skúmal najskôr Dr. Petrovský-Šichman v roku 1947. Samostatné výskumy na hradisku sa uskutočnili na Veľkom vrchu v Divinke v rokoch 1972 až 1973. Celková plocha opevnenia presahuje 12 ha a sústava valov obopína vrcholovú časť Veľkého vrchu. História hradiska je datovaná do troch časových horizontov: 1. mladšej až neskoršej doby bronzovej, 2. neskorého laténu až staršej doby rímskej, 3. do 9. storočia.

Rozhľadňa Veľký vrch. Rozhľadňa je z masívnej drevenej konštrukcie lokalizovaná na Malom vrchu (490 m n. m.), na ktorú bolo použitých 33 m³ dreva. Má výšku 19,2 metra a päť poschodí. Sú z nej krásne výhľady nielen na okolité obce, ale aj na mesto Žilina a jej široké okolie. V prípade dobrej viditeľnosti vidieť Malú Fatru, Súľovské vrchy, Kysucké a Oravské Beskydy, Javorníky, Lietavský hrad a pod. (5.5.2022, <https://naucnechodniky.eu/naucny-chodnik-velky-vrch/>).

Poznávací turizmus - historické dedičstvo

Do časti poznávací turizmus - historické dedičstvo sú zaradené hlavné pamiatky, ktoré sa nachádzajú v historickom centre **mesta Žilina** a jeho mestských častiach a sú súčasťou mestskej pamiatkovej rezervácie. Pamiatky sú určené pre návštevníkov všetkých vekových kategórií, ktorí majú záujem o históriu a spoznávanie kultúrneho dedičstva. Historické pamiatky sa nachádzajú takmer v každej samospráve v rámci UMR. V budúcnosti je potrebné ich v **rámci integrovaného prístupu** zahrnúť celkovej ponuky cestovného ruchu dopĺňajúcu hlavné cieľové atraktivity regiónu **Severného Považia**. Tieto atraktivity sú samostatne popísané v časti verejných služieb - kultúra.

V **Žiline** a okolitých obciach sa nachádza množstvo miest, kde sa minulosť spája so súčasnosťou. Význam niektorých z pamiatok prekračuje hranice Slovenska a právom pútajú záujem návštevníkov mesta. Prvá písomná zmienka o Žiline je z roku 1208. Medzi významné písomné dokumenty patrí aj Žilinská kniha (1378) a listina Privilegium Pro Slavis (1381). V centre mesta sa dnes nachádza pamiatková rezervácia, ktorej jadrom je Mariánske námestie s typickými meštianskymi domami. V jeho strede stojí Mariánsky stĺp z roku 1738. V centre Žiliny sú tri kostoly, ktoré patria k architektonickým dominantám mesta. Významnou secesnou pamiatkou, ktorá pripomína viedenský zámok Belveder, je Rosenfeldov palác zo začiatku 20. storočia. Oproti nemu sa nachádza Neologická synagóga, odborníci ju radia k jedinečným stavebným pamiatkam. Dom umenia Fatra, bývalé Grand Bio Univerzum, je dielom secesnej architektúry. V roku 1921 sa tu konala premiéra prvého slovenského filmu Jánošík. V okolí Žiliny sa nachádza niekoľko hradov – Strečno, Starý hrad, Lietava, Hričov, Súľovský hrad, Budatínsky hrad. Viaceré z nich podľahli času a dnes sú zrúcaninami, iné sú zrekonštruované alebo ich v súčasnosti obnovujú. Okrem hradov stojí za pozornosť aj kaštieľ v **Lietavskej Lúčke**. V administratívnej budove Považského múzea v areáli Budatínskeho hradu sídli Považské múzeum Žilina. Jeho hlavným poslaním je dokumentácia dejín drotárstva, špecializuje sa aj na dejiny dopravy. Za najstaršiu pamiatku v Žiline môžeme považovať Kostol svätého Štefana kráľa v časti Dolné Rudiny. Jeho vznik odborníci datujú na začiatok 13. storočia. Cenná je výzdoba na jeho stenách, najstaršie fresky majú už takmer 800 rokov (7.5.2022, <http://www.tikzilina.eu/pamiatky/>).

Mestská pamiatková rezervácia Žilina - je metropolou severozápadného Slovenska a "perlou na Váhu". Jedno z najstarších slovenských miest má jedinečnú históriu s množstvom unikátnych historicko-umeleckých pamätihodností. Architektonickou dominantou mesta je Kostol Najsvätejšej Trojice s balustrádou, pripomínajúci "pražské Hradčany" žilinčanmi nazývaný aj "žilinské Atény". Kostol postavili okolo roku 1400 na mieste, kde v 13. storočí stál hrad. Vedľa stojaca Burianova veža je jednou z najstarších renesančných zvoníc na Slovensku. Stojí samostatne a vzhľadom pripomína talianske mestské zvonice (tzv. kampanilly). Barokový Kostol Obrátenia sv. Pavla Apoštola s dvoma vežami a kláštor jezuitov z polovice 18. storočia sa nachádzajú na štvorcovom Mariánskom námestí. Toto námestie predstavuje historické srdce Žiliny. Vďaka štvorcovému pôdorysu (približne 100 x 100 m) a arkádami s podsieňami (miestne nazývanými laubne) vytvára neopakovateľnú atmosféru. Stará radnica v rohu námestia prešla viacerými stavebnými úpravami, pričom jej súčasná podoba pochádza z roku 1890. Dnes je sídlom primátora mesta. Kostol v mestskej časti Závodie je najstaršou zachovanou architektonickou pamiatkou na území Žiliny. Vznik tohto neskororománskeho kostola datujú odborníci do rokov 1200 až 1250. Mimoriadne cenná je predovšetkým jeho vnútorná výzdoba. Severnému okraju Žiliny dominuje Budatínsky hrad. Hrad je kvôli rekonštrukcii zatvorený. Expozícia drotárstva sa nachádza v Považskej galérii umenia v Žiline (7.5.2022, <https://slovakia.travel/zilina-mestska-pamiatkova-rezervacia>).

Kaštieľ v Divinke (Szunyoghovský kaštieľ) – vznikol niekedy v 16. stor. V dnešnej podobe je kaštieľ dvojpodlažná dvojkrídlová budova s pôdorysom v tvare písmena L. Na nárožiach staršej budovy sú okrúhle arkiere dosadajúce do steny mušľovým ornamentom. Okná majú

zachované renesančné kamenné ostenie a na fasáde ešte dnes možno vidieť zvyšky horizontálnych sgrafitových pásov. Do budovy sa vstupuje portálom s kamennou šambránou. Nad portálom bol pôvodne kamenný reliéf dvojgerbu (suňogovský a kadassovský) s nápisom a letopočtom 1723, kedy bola vykonaná prestavba. Miestnosti prízemia sú zaklenuté križovými hrebienkovými a valenými klenbami s lunetou. Na poschodí sú podobné klenby okrem hlavnej miestnosti, ktorá má drevený trámový strop. Ku kaštieľu patrí menší oplotený pozemok (7.5.2022, <http://www.slovenskehrady.sk/kastieldivinka>).

Kaštieľ v Lietavskej Lúčke – predstavuje klasicistickú stavbu z roku 1820. Je to dvojpodlažná budova obdĺžnikového pôdorysu. Hladká fasáda je členená kordónovou rímsou. V šírke troch stredných okien je stĺpový portikus v celej výške budovy. Má štyri iónske stĺpy na krychľových pätkách a je zakončený mohutným trojuholníkovým štítom. Do portika ústi z pravej a ľavej strany voľné schodište z nástupnej terasy. Aktuálne je kaštieľ opravený a prerobený na účely bývania (7.5.2022, <http://www.pamiatkynaslovensku.sk/kastiel-lietavska-lucka>).

Kaštieľ v obci Teplička nad Váhom – pôvodne monumentálny a reprezentačný kaštieľ v Tepličke nad Váhom postavili v poslednom decéniu 16. stor. Má štvorkrídlový pôdorys s ústredným dvorom. Východné krídlo vzniklo koncom 16. stor. ako prvé a je dnes najviac spustošené. V druhej polovici 17. stor. ho zväčšili o západné krídlo so štvorhrannými vežami. V miestnostiach prízemia i poschodia sa miestami zachovali renesančné križové klenby alebo valené klenby s lunetami, po novodobých úpravách sú v niektorých miestnostiach rovné stropy. Na Kostole sv. Kríža zabudovanom vo východnom krídle sa zachovali lomené okná s kružbami, riešené na spôsob gotických. Dnes sú zamurované novými oknami. V minulosti bola v kaštieli skláraň, neskoršie, až do dnešných dní byty, ktoré pozmenili aj pôvodnú dispozíciu objektu (7.5.2022, <https://zilina-allery.sk/picture.php?/18612/category/1159>).

Pobyt/rekreácia pri vode, vrátane termálnej

Do tejto časti sú zaradené príklady atrakcií, ktoré sú zamerané na pobyt alebo rekreáciu pri vode. Patria tu najmä tunajšie aquaparky a prírodne / umelé vodné plochy. Cieľová skupina sú jednodňoví i viacdňoví rekreatívi všetkých vekových skupín.

Plaváreň Žilina - Krytý 50m plavecký bazén disponuje 8 plaveckými dráhami, ktoré sú rozdelené pre klasických plavcov, plávanie s plaveckými pomôckami a rekreačných plavcov. Hĺbka vody sa pohybuje od 1,3 do 3,6m. V bazéne prebieha aj plavecká výučba, preto možnosť plávania pre verejnosť môže byť obmedzená aktuálnou obsadenosťou bazéna. V letnom areáli sa nachádza 50m. plavecký bazén s hĺbkou 1,6-2m., 50m. rekreačný bazén s max. hĺbkou 1,4m. s tobogánom a detský bazén. K dispozícii je plážový volejbal, WORKOUT ihrisko, bedmintonové ihriská, zónu pre rodičov s deťmi a bufety s občerstvením. V priestoroch plavárne sa nachádza fínska sauna pre maximálny počet 20 ľudí s ľadovým bazénom, oddychovou relaxačnou zónou a morským aerosolovým kúpeľom (7.5.2022, <https://www.plavarenzilina.sk/>).

Grand Wellness Centrum - poskytuje svoje služby aj pre širokú verejnosť. Vyskúšať možno rôzne masáže (rekondičná, relaxačná, medová a i.) a rašelinové zábaly. Zrelaxovať možno v saunovom alebo vodnom svete.

Kúpele Rajecké Teplice - Balneologické centrum Aphrodite poskytuje viaceré liečebné procedúry (klasická vodoliečba, termálne, vaňové a vírivé kúpele, parné kúpele a pod.), vhodné pri liečbe degeneratívnych chorôb pohybového ústrojenstva, kĺbov, chrbtice, nervových chorôb a chorôb z povolania. Využiť tu môžete služby vodného a saunového sveta.

Relax Area hotela Holiday Inn**** - ponúka svoje služby aj pre širokú verejnosť. K dispozícii je relaxačný plavecký bazén s hĺbkou 1,35 m a teplotou vody 28°C. Relaxovať možno vo vírivke vani s teplotou vody okolo 34°C, vo fínskej alebo parnej saune.

Soľná jaskyňa v Žiline - V soľnej jaskyni možno nájsť soľ z predhistorických morí vyťaženu z troch poľských baní, kryštalickú soľ z Pakistanu, morskú soľ a soľ z Mŕtveho mora. V interiéri sa nachádza aj detské soľné pieskovisko, jazierko so slanou vodou (soľankou).

Letný pobyt/rekreácia v lesnom/horskom prostredí

Aj v okolí mesta Žilina a ostatných zúčastnených obcí UMR sú vytvorené dobré podmienky pre rozvoj rekreačného a aktívneho pobytu v lesnom/ horskom prostredí – ide najmä o pešiu turistiku a cykloturistiky. Cyklotrasy sú vhodným spôsobom situované do prírody a využívajú existujúcu sieť lesných ciest, zväznic a chodníkov integrovaným spôsobom.

Žilina a okolie sú v lete vyhľadávaným miestom aktívneho oddychu. Okolie Žiliny vám ponúka veľa možností na aktívne trávenie voľného času. Aktívne tráviť voľný čas je možné napr. splavovaním na drevených pltiach strečnianskou úžinou alebo raftom na nafukovacích člnoch dole Váhom, cykloturistikou, golfom, pešou turistikou... (7.5.2022, <http://www.tikzilina.eu/letne-sporty/>).

Okolie Žiliny vám ponúka veľa možností na **pešiu turistiku**. Nachádza sa tu najmladší národný park na Slovensku - NP Malá Fatra.

Odporúča sa tiež turistika v Súľovských skalách, ktoré sa nazývajú "slovenskými Dolomitmi". Bohatstvom fauny a flóry sa vyznačuje Rajecká dolina s majestátnym Kľakom. Z peších turistických trás v smere na Martin možno obdivovať jedinečný Domašínsky meander.

Cykloturistika - región UMR okresu Žilina poskytuje veľmi dobré podmienky na cykloturistiku. Nachádza sa tu množstvo cyklotrás s rôznym stupňom náročnosti, pričom sú navzájom pospájané a dajú sa rôzne kombinovať. Aj v rámci ďalšieho budovania cyklotrás je potrebné zohľadňovať **integrovateľný prístup**. Bude potrebné ďalšie prepájanie samospáv a prírodných atrakcií regiónu UMR a okolitých regiónov. Ide hlavne o prepojenie UMR a Žilinskej kotliny ako aj integrované napojenie na NP Malú Fatru a Strážovské vrchy. Dôležité je uplatniť **integrovateľný prístup** aj vo vzťahu k regiónu Kysúc.

	Pre rodiny s deťmi Trasa 1: Okolo Žilinskej priehrady Trasa 2: Popod Martinské hole Trasa 3: Do Višňovskej doliny Trasa 4: Pod Súľovské skaly		Pre seniorov Trasa 1: Z Mojša do Kontrčinej Lúčky a Zástrania (4 varianty) Trasa 2: Na Polom Trasa 3: Cez Kysuckú bránu do Diviny Trasa 4: Za krásami Súľova
	Pre náročnejších Trasa 1: Do srdca Javorníkov - Na Jakubovský vrch (4 varian.) Trasa 2: Veľký Súľovský okruh Trasa 3: Na Polom z Turskej doliny (2 varianty) Trasa 4: Putovanie po Ochodnickej vrchovine (3 varianty)		Víkend na bicykli Trasa 1: Jánošíkovým krajom - Žilina - Lutiše - Žilina Trasa 2: Zvážnice nad Kuneradom Trasa 3: Cez Súľovské sedlá Trasa 4: Krajom droťárov
	Trasa 1: Okolo Podskalského Roháča (2 varianty) Trasa 2: Za tajomstvom Bludnej hory (2 varianty)		

Zdroj: 7.5.2022, <http://www.tikzilina.eu/cykloturistika/>

Zimný pobyt/rekreácia v horách

Do časti zimný pobyt / rekreácie v horách je potrebné zaradiť zimnú turistiku a športové možnosti okresu Žilina – lyžovanie nielen v lyžiarskych strediskách Vrátna, resp. Oščadnica a bežecké lyžovanie v krásnom prostredí lesov na úpätí Malej Fatry, Strážovských vrchov a v prostredí Kysuckej vrchoviny v kombinácii s prostredím horských lúk. Cieľovou skupinou sú rekreační lyžiari a bežkári všetkých vekových skupín, vrátane rodín s deťmi.

Dominantná časť lyžiarskych zjazdových tratí je alokovaných v prostredí Vrátnej a Oščadnice. Priamo v UMR sa nachádzajú vhodné podmienky na lyžovanie v meste **Žilina** a obci **Višňové** a **Teplička nad Váhom**.

Oblasť Malej Fatry patrí k obľúbeným lyžiarskym destináciám. Najznámejšia je v tomto smere Vrátna dolina. Nachádzajú sa v nej strediská Paseky so štvorsedačkovou lanovkou, Poludňový grúň, oblasť Kriváňa s modernou kabínkovou lanovkou na Snilovské sedlo, svah Oštiepková mulda – možnosť lyžovania do neskorej jari, Príslop a iné. Aj ďalšie malofatranské oblasti sú zaujímavé a viaceré sa postupne stávajú dôležitými centrami miestneho turistického ruchu. Patria k nim napríklad tieto: Lučivná, Havrania, Valča (Snowland Valčianska dolina), Rajecká Lesná, Fačkovské sedlo, Martinské hole, a Pod Jedľovinou (7.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Mal%C3%A1_Fatra).

Park Snow Veľká Rača***** - lyžiarske stredisko v pohorí Kysucké Beskydy ponúka lyžovanie v troch lokalitách Dedovka, Marguška a Laliky. Premávajú tu 2 sedačkové lanovky, 1 kabínková lanovka a 3 vleky a k dispozícii je 14 zjazdoviek. Stredisko je vhodné na rodinnú lyžovačku. Na spretrenie lyžovačky je možné požičať si skifox (kombinácia lyžovania a sánok) alebo zažiť adrenalin na bobovej dráhe. V stredisku platí Slovakia super skipas.

Vrátna Free Time Zone***** - lyžiarske stredisko sa nachádza v pohorí Malá Fatra. Ponúka lyžovanie v dvoch lokalitách Starý Dvor (Paseky, Poludňový grúň a Príslop) a Chleb (Chleb a Oštiepková mulda). Premáva tu 12 vlekov, 1 sedačková a 1 kabínková lanovka a je k dispozícii 17 zjazdoviek. Stredisko je vhodné na rodinnú lyžovačku. Pre snowboardistov je možnosť využiť snowboard park (Paseky) a atrakciu pre nelyžiarov je snowtubingová trať (zjazd na gumovom člene - Paseky) (7.5.2022, <http://www.tikzilina.eu/lyziarske-strediska/>).

Lyžiarske stredisko **Rajecká Lesná** sa nachádza v idilickom prostredí Malej Fatry. Celková dĺžka 5-tich zjazdoviek je 3,8 km a z nich je 2,5 km umelo zasnežovaných. V areáli lyžiarov obsluhujú 3 vleky. Kombinácia nenáročných a stredne obtiažnych terénov uspokojí začínajúcich lyžiarov, no zároveň ponúka priestor pre zdokonalenie lyžiarskej techniky. Časť tratí je osvetľovaná pre večerné lyžovanie (7.5.2022, <https://www.kamnavylet.sk/sk/atrakcia/ski-rajECKA-lesna-rajECKA-lesna>).

Lyžiarske stredisko Malý Straník - v areáli strediska Straník – **Teplička nad Váhom** sa nachádzajú 2 vleky s celkovou prepravnou kapacitou 1300 osôb za hodinu. Kombinácia ľahkých a stredne náročných lyžiarskych terénov je vhodná pre začínajúcich lyžiarov, no zároveň poskytuje možnosť zdokonalenia techniky lyžovania. Rodičia s deťmi majú možnosť využiť detský vleky, ktorý sa nachádza v areáli strediska. V okruhu 300 metrov od vlekov sa nachádza 50 bezplatných parkovacích miest pre návštevníkov lyžiarskeho strediska. Charakteristika strediska: Počet osôb za hodinu: 1 300, Počet vlekov: 2, Počet zjazdoviek: 3, Dĺžka zjazdoviek (km): 1, Počet ľahkých tratí: 2, Počet stredne ťažkých tratí: 1 (7.5.2022, <https://www.terchova.utecmesta.eu/sport-relax-zabava/lyziarske-strediska/260-teplicka-nad-vahom-stranik-ski>).

Holý diel je lyžiarsky areál, ktorý sa nachádza pri obci **Višňové** v nadmorskej výške 740 m n. m. až 870 m n. m.. Ponúka tri lyžiarske zjazdovky na SZ svahoch Lúčanskej Malej Fatry, na vrchoch Dolná Roveň a Valientov diel. Obťažnosti ľahká, stredná i ťažká, ponúka celkovo 1,65 km lyžiarskych a bežkárskejších tratí, ku ktorým vedie vleky z Višňovskej doliny. Asi 300 m od neho je na konci obce Višňové parkovisko s bezplatným parkovaním. V stredisku premávajú tri vleky s celkovou prepravnou kapacitou až 1 200 osôb/hodinu. Lokálne stredisko ponúka malý bufet a úschovňu lyží. Zimná sezóna tu trvá zväčša od decembra do marca. Okolie ponúka výborné možnosti skialpinistických túr, neudržiavané trasy pre bežkárov, terény na vysokohorské túry i pešiu turistiku. Z vrcholu strediska sú výhľady na SZ a mesto Žilina so širokým okolím (7.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Hol%C3%BD_diel).

Vidiecky turizmus

Návrat k prírode, s možnosťou ubytovania sa vo vidieckych domoch a zariadeniach, kde je súčasťou ponuky aj možnosť stravovania alebo vykonávania rozličných aktivít spojených s pobytom na vidieku. V tomto regióne však takáto forma turizmu nemá tradíciu. Určitou formou môže byť ubytovanie na súkromí v okolitých obciach UMR a jeho blízkosti (Ovčiarsko, Hôrky, Divinka, atď..).

Iné aktraktivity

Indoor aktivity

Fitness, štúdiá štíhlejšie línie - v Žiline sa nachádza viacero miest, kde si môžete zacvičiť (cca. 15 zariadení).

Krytý tenis, stolný tenis, squash, bedminton, ricochet - v meste sa nachádzajú Tenis Point (2 kyté tenisové a 2 kryté badmintonové dvorce, Ranč v Brodne, Verejná stolnotenisová hala ŠKST Centrum, Victoria Squash Centrum - Centrum ponúka 4 kvalitné, klimatizované squashové kurty, Bedmintonové centrum MG, Fit-club,

Indoor golf, bowling, koly - Golfové tréningové centrum s kaviarňou GOLF&DARTS. Golfové tréningové centrum poskytuje rôzne služby. Využiť môžete golfový simulátor, putting areál aj vonkajšie tréningové plochy. Ďalej sú k dispozícii - Stará Menza bowling, Element Cafe Bowling, Bowling Academy, Athéna Club - Bowling & Biliard - Hájk, Kolkáreň Tulák,

Bouldering - lezecké steny - Lezecké centrum LA SKALA Žilina, Lezecká stena K2 Žilina, K2 Menza Žilina, GILL ARENA,

Lukostreľba - Lukostrelecký klub Žilina, Lukostrelecký klub REFLEX Žilina

Zumba

Laser Game

Escape room - Cieľom Escape room je spolupracovať, hľadať indicie, riešiť hlavolamy, či zvláštne hádanky a nakoniec tak víťazne uniknúť z miestnosti. Každá úniková izba je jedinečná svojím príbehom, mechanizmami a hádankami. A navyše je možné navštíviť Escape room v každom počasí (7.5.2022, <http://www.tikzilina.eu/escape-room-2/>)!

Outdoor športy

Pátracie hry

Tartanová dráha, skate park a workout ihrisko - V časti športového areálu medzi Hlinami a Solinkami (ulice Bôrická a Oravská cesta) sa nachádza skate park, workout ihrisko a tartanová dráha. V meste Žilina je to prvá vynovená bežecká dráha s dĺžkou 225m, ktorej súčasťou je aj stometrový rovný úsek.

Rybolov - čiastkové povodie rieky Váh od ústia Rajčianky po teleso priehradného múru VD Žilina. Dno kamenité až štrkovité. Hĺbka do 5 m, čiastkové povodie rieky Váh od hranice chránenej rybej oblasti VD Žilina – 100 m nad ústím Varinky (na pravom brehu) a od vzdutia na rieke Váh (na ľavom brehu) po železničný most na trati Strečno – Vrútky (prvý železničný most proti prúdu rieky Váh). Dno kamenité až štrkovité. Hĺbka do 3 m., čiastkové povodie rieky Váh od železničného mosta na trati Strečno – Vrútky (prvý železničný most proti prúdu rieky Váh) po ústie potoka Hoskora. Dno kamenité až štrkovité. Hĺbka do 3 m.

Jazda na koni - Farma Savaja Rajecké Teplice, JK Číta Turčianske Kľačany, Jazda na koni Nesluša

Paintball, airsoft, lukostreľba, Zorbing, Petanque - EXTREMEPARK Žilina, Chata Žiar,

Inline korčuľovanie - Vodné dielo Žilina (7.5.2022, <http://www.tikzilina.eu/>)

športové areály Martinská a Gaštanová

vybudovaná Vyhliadková veža na Dubni, Fotopoint Žilina na Námestí Andreja Hlinku, Lávka na Straníku

Inštitucionálna podpora cestovného ruchu

Mesto Žilina zriadilo v roku 2011 oddelenie cestovného ruchu, ktoré plní úlohy v tejto oblasti. Súčasťou referátu je Turistická informačná kancelária, ktorá informuje turistov a sprostredkováva im služby z oblasti cestovného ruchu, zabezpečuje administráciu turistického portálu www.tikzilina.eu, prezentuje mesto a okolie na veľtrhoch cestovného ruchu na Slovensku a v zahraničí. Referát cestovného ruchu plní úlohy v zmysle zákona č. 91/2010 o cestovnom ruchu. Najvýznamnejším krokom v oblasti CR bol vznik Oblastnej organizácie cestovného ruchu Malá Fatra. Mesto Žilina sa v roku 2012 stalo zakladajúcim členom Oblastnej organizácie cestovného ruchu (ďalej len OOCR) Malá Fatra v súlade so zákonom č. 91/2010 o cestovnom ruchu a v súlade s politikou štátu v oblasti cestovného ruchu a podpory rozvoja turizmu na Slovensku. Prostredníctvom OOCR mesto Žilina realizovalo niekoľko významných projektov pre rozvoj turizmu a zatraktívnenie mesta v rámci CR. Medzi najvýznamnejšie projekty patrí čiastočná rekonštrukcia a sprístupnenie Burianovej veže pre turistov, označenie významných objektov (viac ako 100) mesta Žilina tabuľkami s QR kódom, rekonštrukcia hudobného altánku v Sade SNP, Lavička na Straníku, Číselník na balustráde, osadenie pamätných tabúľ známym osobnostiam mesta Žilina a verejná architektonická súťaž na Vyhliadku na Dubni, ktorá prebehla v spolupráci so Slovenskou komorou architektov. V spolupráci s Krajským pamiatkovým úradom sa nám podarilo reštaurovať sochu Immaculáty na Mariánskom námestí a realizovať workshop o vizuálnom smogu v meste Žilina. Úzko spolupracujeme s občianskymi aktivistami na zatraktívnení mesta pre turistov. V rámci prehliadok mesta boli spracované historické okruhy, židovská a funkcionalistická Žilina. V roku 2015 bol ukončený projekt „Partnerstvom k podpore cestovného ruchu turistickej destinácie Žilina“ v rámci Regionálneho operačného programu spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, štátneho rozpočtu a rozpočtu mesta Žilina. Celkové výdavky projektu predstavujú sumu 236 152 Eur. V rámci projektu bola spracovaná koncepcie rozvoja turizmu v regióne Horné Považie, ktorá bola prezentovaná na konferencii s názvom „Partnerstvom k podpore cestovného ruchu turistickej destinácie Žilina.“ Významným produktom projektu je modernizácia portálu Turistickej informačnej kancelárie mesta Žilina www.tikzilina.eu, vrátane vytvorenia mobilnej aplikácie (android, iOS). Ďalším produktom na podporu cestovného ruchu sú propagačné materiály, ktoré sa zameriavajú na oblasti kultúry, kultúrnych pamiatok, športu, relaxu, gastronómie a ubytovania v Žiline a okolí (7.5.2022, www.zilina.sk).

Turistické informačné centrá/kancelárie sú nevyhnutnou súčasťou informačného systému Slovenskej republiky. V rozvoji regionálneho cestovného ruchu hrajú dôležitú úlohu a to predovšetkým v komunikácii relevantných informácií k návštevníkovi a od návštevníka k inštitúciám, ktoré sú zodpovedné za realizáciu politiky cestovného ruchu na všetkých úrovniach (obec, región, štát). TIC má nezastupiteľnú úlohu pri vytváraní pozitívnej reputácie destinácie a vytvárania partnerstva pre rozvoj destinácie cestovného ruchu. Priamym kontaktom s návštevníkom môže bezprostredne reagovať na jeho meniace sa požiadavky a tak zhromažďovať aktuálne informácie potrebné pre zavádzanie inovácií do ponuky cestovného ruchu, čím posilní jeho konkurencieschopnosť a udržateľnosť. Činnosť turistického informačného centra má charakter verejnej služby poskytovanej na základe spoločenskej objednávky štátnej správy a informačného systému cestovného ruchu. Turistické informačné centrá pôsobiace v cestovnom ruchu majú viacero funkcií v oblasti svojho pôsobenia, ktorá je podľa Asociácie informačných centier vyjadrená nomenklatúrou štatistickej jednotky (LAU1 predtým NUTS4). Hlavné funkcie, ktoré plnia aj v regióne UMR sú propagačná, orientačná, kontrolná a substitučná. Substitučná predstavuje plnenie úlohy TIC ako samotného cieľa - predaj suvenírov, resp. organizovanie turistických aktivít (Metodická príručka pre TIC na Slovensku, 2018).

V rámci okresu Žilina sa v samosprávach UMR nachádzajú nasledovné TIK: **Turistická informačná kancelária mesta Žilina.**

Turistická informačná kancelária (TIK) mesta Žilina bola založená 1. 10. 2007 ako príspevková organizácia mesta Žilina. Od 1.1.2012 funguje Turistická informačná kancelária priamo pod odborom školstva, kultúry, športu, cestovného ruchu a miestneho rozvoja Mestského úradu Žilina. Hlavný predmet činnosti, ktorým je poskytovanie bezplatných informácií, propagačná a edičná činnosť, zostal zachovaný a nezmenený. V roku 2010 získala TIK mesta Žilina ďakovný certifikát v rámci projektu "Inovácia Žilinského kraja 2009". Poskytuje: bezplatné informácie o: kultúrnych pamiatkach, prírodných atrakciách, kultúrnych a športových podujatiach - "Kam v Žiline - vyhľadávanie podujatí", ubytovacích a stravovacích zariadeniach v meste, dopravnom spojení, prehľad poskytovateľov služieb, tipy na voľný čas. Sprostredkuje sprievodcovské služby, prehliadky mesta Žilina, sprostredkovanie ubytovania, požičiavanie bicyklov. Ďalšia činnosť: aktivity na podporu rozvoja cestovného ruchu (tvorba produktov), administrácia turistického portálu www.tikzilina.eu (pravidelná aktualizácia)*, propagácia v odborných časopisoch a publikáciách, prezentácia mesta a okolia na veľtrhoch cestovného ruchu na Slovensku a v zahraničí, tvorba a korektúra textov o Žiline a okolí, aktívna spolupráca so subjektmi v cestovnom ruchu (7.5.2022, <http://www.tikzilina.eu/nasa-cinnost/>).

Krajská organizácia cestovného ruchu

Zákon o podpore cestovného ruchu hovorí o zavádzaní moderného systému riadenia turizmu na Slovensku. Podobne ako v zahraničí, aj tu sa objavujú pojmy oblastná organizácia cestovného ruchu - OOCR (riadiaca centrála turizmu pre územie určitej lokality alebo regiónu) a krajská organizácia cestovného ruchu - KOOCR (riadiaca centrála turizmu pre územie určitého kraja). Keďže sa zákon zavádza v 21. storočí, je tu zároveň požiadavka, aby tieto organizácie fungovali na moderných princípoch riadenia a marketingu. Z tohto dôvodu sa OOCR a KOOCR označujú aj ako organizácie destinačného manažmentu - tzv. „DMO-čky“. Zavádzanie destinačného manažmentu je rovnako ako inde v Európe zmenou k efektívnejšej, účinnejšej a profesionálnejšej práci v oblasti turizmu. Všetko zároveň súvisí aj s jasným rozdelením kompetencií medzi jednotlivé stupne riadenia turizmu, medzi OOCR, KOOCR a SACR a nezameniteľným marketingom každej destinácie. SACR – Slovenská agentúra pre cestovný ruch sa po zavedení systému destinačného manažmentu chápe ako organizačná jednotka na najvyššej úrovni, národnej ako zastrešujúca riadiaca organizácia pre celú destináciu Slovensko (Kuhn, I. a kol, 2011). V rámci UMR Žilina a okolí sa nachádzajú nasledujúce OOCR a KOOCR:

Cestovný ruch je nutné chápať ako dôležité ekonomické odvetvie a nástroj regionálneho rozvoja. Dňom 01. 12. 2011 nadobudol účinnosť zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov (ďalej aj "zákon o podpore cestovného ruchu"), ktorého predmetom je úprava podpory cestovného ruchu v Slovenskej republike, práv a povinností fyzických osôb a právnických osôb pôsobiacich v cestovnom ruchu, tvorby koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu. Podpora koordinácie destinačného manažmentu CR vyplýva aj zo Stratégie rozvoja cestovného ruchu Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2007 – 2013. Ustanovenia § 8 a nasl. zákona o podpore cestovného ruchu vytvorili právny rámec pre založenie, vznik, trvanie krajských organizácií cestovného ruchu. Krajská organizácia je právnická osoba založená podľa zákona o podpore cestovného ruchu, ktorá podporuje a vytvára podmienky na rozvoj cestovného ruchu na území kraja a chráni záujmy svojich členov. Podľa zákona členom krajskej organizácie sú vyšší územný celok a najmenej jedna oblastná organizácia pôsobiaca na jeho území založená podľa zákona o podpore cestovného ruchu. Ako prvá bola na území Žilinského samosprávneho kraja založená oblastná organizácia cestovného ruchu (ďalej len „OOCR“) Rajecká dolina, ktorá bola na Ministerstve dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len „ministerstvo“) zaregistrovaná dňa 28.12.2011. Zástupcovia OOCR Rajecká dolina na valnom zhromaždení dňa 31.1.2012 odsúhlasili jej vstup do krajskej organizácie cestovného ruchu (ďalej len „KOOCR“) Žilinský turistický kraj, ktorej jedným zo zakladajúcich členom bude Žilinský samosprávny kraj. OOCR Klaster ORAVA schválila vstup do krajskej organizácie cestovného ruchu na rokovaní predstavenstva dňa 15.02.2012. Neskoršie vstúpili do zakladanej KOOCR aj ďalšie vzniknuté OOCR na jeho území – OOCR Malá Fatra, OOCR REGION LIPTOV a OOCR Oblastná organizácia Kysuce (25.5.2022, <https://zilinskyturistickykraj.sk/o-nas/>).

KOOCR Žilinský turistický kraj
Komenského 48, 011 09 Žilina (budova Úradu ŽSK)

Členské organizácie cestovného ruchu

OOCR Malá Fatra

Námestie obetí komunizmu 1, 011 31 Žilina

Zoznam miest a obcí v OOCR:

- Belá
- Gbeľany
- Krasňany
- Lietava
- Nededza
- Nová Bystrica
- Porúbka
- Radôstka
- Stará Bystrica
- Stráža
- Strečno
- **Teplička nad Váhom**
- Terchová
- Varín
- Zborov nad Bystricou
- **Žilina**

Podnikateľské subjekty:

- Hotel Diery*** Mgr. Ladislav Hanuliak SOFT Biely Potok 664, 013 06 Terchová Sv. Martina 1400, 013 06 Terchová
- Hotel Rozsutec*** Vrátna dolina s.r.o. Vrátna pod Sokolím, 013 06 Terchová
- Penzión LUKA Ing. Katarína Mažgútová Ulica sv. Martina 283, 013 06 Terchová
- Apartmány Terchová Vladimír Soviak Ulica sv. Cyrila a Metoda, 013 06 Terchová
- Autokemping Belá Cyril Matejov Nižné Kamence, 013 05 Belá
- Chata na Grúni Vladimír Vallo Vrátna-Grúň, 013 06 Terchová
- Chata pod Váškom Antonín Hroch H&H Struháreň 1523, 013 06 Terchová
- Rezort Uhorčik (Chaty Uhorčik, Ilčík, Rajnoha) Chaty Terchová s.r.o. Na Bukovine 1452, 013 06 Terchová
- Chaty u Marunov Jozef Maruna 013 06 Terchová
- Turistické centrum Terchová, UTEČZMESTA Dominika Bardiovská – UTEČ Z MESTA ul. sv. Martina 1 Terchová 01306
- Terchovský vláčik Monika Hanuliaková Vrátnianska cesta 287, 013 06 Terchová
- RAW VRATNA RAW Michal WEINER Pod Sokolím 16154, 013 06, Terchová
- OZ Diery OZ Diery Biely Potok 664, 01306 Terchová
- Pivovar Vášky SJ REAL, s.r.o. Vášky 2387, 013 06 Terchová
- Jánošíková koliba Eva Mičová Biely Potok, 013 06 Terchová

OOCR Rajecká dolina

Námestie SNP 29/1, 013 13 Rajecké Teplice (budova mestského úradu)

Hlavným poslaním organizácie je formovanie a rozvoj destinačného manažmentu Rajeckej doliny, spolupráca pri vytváraní strategických produktov CR, nadväzovanie spolupráce s tuzemskými ako aj zahraničnými organizáciami CR. Cieľom organizácie je podporovať cestovný ruch Rajeckej doliny prehľbovaním povedomia o destinácii a tým vzbudiť u súčasných ako aj potencionálnych návštevníkov záujem neustále navštevovať destináciu (25.5.2022, <https://www.rajeckadolina.sk/sk/kontakty-a-informacie/>).

Z UMR Žilina nie je zapojený žiaden subjekt

Zhrnutie problémov a pozitív

pozitíva	problémy
vysoký potenciál súčasný aj historický pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie hlavne v centrách cestovného ruchu Malej Fatre a Žiline,	Opatrenia ÚVZ zabraňujúce aktuálnemu rozvoju cestovného ruchu na území UMR, obmedzenie zahraničnej klientely
pamiatková rezervácia Žilina ,	Nedostatočná ponuka doplnkových služieb cestovného ruchu
potenciál pre rozvoj rôznych druhov cestovného ruchu (rekreačný a športový, kultúrno-poznávací, vidiecky turizmus a agroturistika, kongresový)	nízky podiel pobytovej turistiky v meste Žilina, vysoký podiel jednodňovej,
existencia Informačných kancelárií a centier, OOCR	problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby medzi hlavnými strediskami
bohatá história ochrany prírody prezentovaná aj prostredníctvom múzeí	nedostatočne uplatnený integrovaný prístup k ponuke služieb cestovného ruchu - vysoká miera podnikateľského individualizmu
prítomnosť unikátnych prírodných atraktivít Malá Fatra, Strážovské vrchy,	Nedostatočné využívanie a prepojenie potenciálu krajského mesta Žilina ako nadväzujúcej ponuky cestovného ruchu
množstvo kultúrno-spoločenských podujatí hlavne v krajskom meste Žilina,	Vnímanie ostatných samospráv v UMR primárne ako možnosti výhodnejšieho ubytovania bez vnímania ich vlastnej kultúrno-historickej hodnoty a doplnkovej destinácie cestovného ruchu plniacu integrovaný celok
zimné aktivity viazané na zjazdové lyžovanie a bežecké lyžovanie vo Vrátnej, Oščadnici, Višňovom, Žiline,	
Dopravná dostupnosť - D1, letisko Dolný Hričov, železničná doprava,	
Letné aktivity viazané na vodné plochy VN, kúpanie, slnenie a pohybové aktivity v tunajších strediskách,	
Existencia chránených území nielen v podobe NP Malá Fatra	
kúpeľnícke tradície - existujúce Rajecké Teplice	
svetovo významná kultúrno - historická hodnota mesta Žilina,	
vysoká návratnosť turistov do mesta Žilina a regiónu Vysokých Tatier	

veľký počet atraktivít cestovného ruchu na pomerne malom území - chránené prírodné prostredie, historické pamiatky, bežkárske a cyklistické trasy, zjazdové lyžovanie, aquaparky, wellness, kúpele,	
Vybudovaná sieť prepojených cyklotrás s rôznou obtiažnosťou	
Dobrá ponuka ubytovacích služieb pre náročnejšiu ako aj menej náročnú klientelu (mimo hlavných centier cestovného ruchu)	

Veľký potenciál krajiny, ktorý obsahuje legislatívne chránené prvky v krajine obsahuje zaujímavé atraktivity, ktoré sú prístupiteľné pre návštevníkov Severopovažského regiónu v rámci cestovného ruchu. V rámci týchto atraktivít je v súčasnosti ponuka a záujem o takmer všetky športové a kultúrne atraktivity. Z hľadiska CR je významnou atraktivitou príroda Malej Fatry a Strážovských vrchov ale aj v nadväznosti na ďalšie zaujímavé lokality Rajeckej doliny. Príroda v rámci UMR poskytuje komplex prírodných atraktivít zahŕňajúcich doliny, vrchy, vodné plochy v podobe vodných nádrží. Krajina v regióne UMR svojou rozmanitou štruktúrou a rozvinutou cestnou sieťou poskytuje možnosti pre letné a zimné športové aktivity. Z hľadiska využiteľnosti krajiny pre CR je možné konštatovať, že región svojím veľkým, aj rozvinutým potenciálom atraktivít, je oprávnené zaradiť z hľadiska racionalizácie CR do najvyššej kategórie regiónov s medzinárodným významom. Úprava atraktivít na produkty CR je prvoradou aktivitou, keď poradie by malo vychádzať z požiadaviek návštevníkov, ktorých počty sú už dnes známe a umožnia operatívnu tvorbu produktov CR.